

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség: V. ker., Honvéd-utca 10. szám.
Kiadóhivatal: V. ker., Nádor-utca 94. szám.
Szerkesztésig telefonszám 56-12. Kiadóhivatali telefonszám 54-39.
Igazgatóságig " 842. Nyomdai " 44-09.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF**
Felolvasó szerkesztő: **KABOS EDE**
Igazgató: **HERTZKA LOTHÁR**

Égész évre 14 kor., 1/4 évre 7 kor., 1/8 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

Egy rózsáról.

(v.) A szünbiózis görög szó és együttélést jelent. A természettudomány ezzel a névvel jelöli az állatvilágban előforduló azt a társas viszonyt, amelynél fogva két külön-külön fajhoz tartozó állategység egymással együttes gazdálkodásra lép. A szünbiózisban egyik állat nem őrösdije a másiknak, hanem egymáshoz illeszkedve életmüködésükben s öntudatlanul a munkafelosztás elvét gyakorolva, kölcsönösen az egymás kezére dolgoznak.

Ki nem látott még gyönyörű rózsának szirmain és levelein miriádnyi apró zöld férget nyüzsögni? Amely rózst az a féreg ellepi, az hiába leheli szét kábító illatát, hiába tárja ki felsőszin pompáját, illatával és színragyogásával hiába hirdeti kelyhének gazdag nektártartalmát, — semmiféle valamirevaló rovar nem kér az ilyen rózsza édes nedűjéből. Elszáll mellette a méh, a lepke, — még a darázs is. De nem minden rovar ilyen finnyás. Van egy rovarfajta, — igaz, hogy csak egyetlenegy, — amelynek éppen elég jó az ilyen rózsza nektárja is. Nyápic egy legény, az igaz. Sem fulánkja nincsen, sem valami gyors repülő, az egész teste pedig nyálkás és oly rozoga, hogy egy jóravaló dongó is eltíporhatná. De táplálkozásai

nem tud egyébbel, csak nektárral. Ha azt nem kap, hát éhen vész. Összeállt hát a levéltetűvel s együttes gazdálkodásra léptek. A miriádnyi féreg ellepi a rózst s ezzel távolartja tőle a finnyás vendégeket; jöhet tehát a cégtárs és dúslakodhat az árván maradt nektárban. Tele is szedi magát vele. Egész élete csupa kényelmes lakmározás. S mi haszna belőle a levéltetűnek? O, megkapja ő is a maga polgári hasznát. Cégtársa a lakoma után, amint tele bendővel kimászik a kehelyből, elhullajt valamit a felszedett nektárból. Nosza, nekirohan a nyüzsögő féregnek ennek az elhullajtott valaminek: — most már megvan neki is a lakomája. A szünbiózis érdekes jelensége a természet háztartásának és akarki mit beszél, okos berendezése is. Nélküle a legnyavalyásabb féreg dehogyan juthatna busás nektárlakomákhoz...

A magyar politika virágos kertjében a legszebb rózsza a negyvennyolcas eszme volt. Lehellete kábító illatárát, amely költői mámorba ringatta a magyar lelkeket. Szinpompáját büszke örömmel és hűséges szeretettel élvezte a magyar nemzet. S kelyhének mélyén a hazafiai ideál nektárját rejtegette a Kossuth-párti rózsza. S akarki akármilyen politikai hitvalláson lett légyen, ha elkövetkeztek lelkében a honfiai ihlet

órái, ebből a nektárból szívott mindig új lelkesedést. Egy idő óta a szünbiózis áldozata ez a remek virág. Szirmait és lombját ellepte az ultramontán féreghad. A reakció szemétködreiből szedte ez a had eddig táplálékát. Most kedve szottyant egy tartós és busás nektárlakomára. Azért nyüzsög szirmán és levelein a negyvennyolcas rózsának, hogy méh, darázs, lepke s ahány finnyás rovar van, egy se szálljon rája, hanem utálattal repüljön tovább. Így megmarad a nektár a leplezetlen klerikális cégtársaknak, akik nem finnyások, hanem csak éhesek, s aktk hálából neki is hullajtának valamit a felszedett fölöslegből.

Ki ne sajnálná a délceg rózst, amely ilyen sorsra jutott? Kít ne töltené el förtélemmel ez utálatos folyamat látása? S ki ne tudná, hogy az ilyen rózsának le fog konyulni büszke és bájos feje, szirmai elfonnyadnak, lombja idő előtt lehull és illatába belévegyül a korai rothadás orrfacsarító szaga.

De a mi rózsánk nem tűri, hogy sajnálják. Azt sem tűri, hogy letisztítsák szirmairól és leveleiről a rajtuk nyüzsögő hadat. Tüskéit azok ellen fordítja, akik meg akarnák menteni szépséges virulását és gazdag nektárját.

És hiába magyarázod neki, hogy

TÁRCA

A második nap.

(Téli reg.)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Szász Zoltán.

Kihez nem intézték már azt a kérdést, hogy melyik a kedvence évszaka? Ha egy természetű állapotban élő ember előtt is felvetnék ezt a problémát, ez nevetve válaszolná: persze hogy a nyár! A kultur-emberek nagy része is a nyári ingadozás után talán az év melegebb fele mellett döntene, egy tekintélyes rész és talán éppen a legfejlettebbek is azonban az ősz és a tél pártjára állana. Ama jelentéktelen s egyéni sajátosságoktól függő megkülönböztetéstől eltekintve, mely eme utóbbi csoport embezeit hol az enyhén mostoha ősz vagy a teljesen zord tél barátjának vallatja, elég most az a megállapítás, hogy amit a szabad természet bárbar fia csak egyféle választással vél elintézhetőnek, azt temérek ember éppen ellenkező értelemben dönti el.

Ha azonban vannak emberek, akik az őst vagy telet tartják legkedvesebb időszaknak, ez nem azt bizonyítja, hogy az évszakok lényege: a hervasztó hideg és dermesztő fagy iránt szerveztük valami különös, más emberek által nem osztott előszeretettel riseltetnek. Nem, amit a kultur-ember, sajátosan pedig a városlakó égbolti ősesélyünk elmohosodásának idején élvez és szeret, az nem magának a nap hevének megfogható-zása, hanem egy másik nap, egy másik hő-

forrás fokozott sugárzása, feltűnőbb előtérbe lépése. Ha azt mondom, hogy ez a második nap az emberi ész, talán fureszálló értelmetlenség fog nem egy olvasóm arcára lerajzoldni. Ezért tehát egyelőre csak e nap sugárait s az általa létrehozott és fenntartott mintegy második természetet nevezem meg: s ez a kultúra!

Ősz kezdetén, ha az utazó és nyaraló emberiség visszatér az aszfaltra, tulajdonképpen a városi élet tavasza kezdődik meg. Az a bágyadság és dermedtség, mely a nyári hónapok alatt a kulturális központokra borul, a városi élet telének tünetei. S valóban, ha a legalsóbbrendű, testi, ipari munkák nem is, a fejlettebb, finomabb, szellemi, par excellence kultur-munkák ilyenkor bágyadtabb üzemmél dolgoznak. A szellemi munkások elfogadott, szokásait vált pihenési ideje, tele a nyár. Lehet tehát viszont azt mondani, hogy a kalendáriumi ősszel együtt beáll a kulturális központok tavasza. A vérbeli városi embert, pláne a városi élet hivatásos aszfalt-csavargóját, aki a mezsei és erdei élet foglalkozásszerű és foglalkozás nélküli vándorlegényének felel meg, ilyenkor esodálatos lát fogja el. Amiképpen a szabad országút halója az iránta kegyetlen tél után beköszöntő pacsirtadaltos és vadvirágos tavaszit üdvözli kítőró örömmel, épp úgy repeső boldogság fogja el a város flaneurját, ha a reá nézve kiállhatatlan nyár után végre beköszönt a női eleganciát, színházi estéket és hangversenyt kínáló városi nyár.

De nemesak ilyen szörványosan élő típusok lelki világában jelenik meg ez a második, megfordított kítavaszkodás. Az egész társas élet alá van vetve e törvénynek. Ha az

ész a város tavasza s a tél a város nyara, akkor a város kánikulája a farsang. A társaséletet e tikkasztó hónapjai alatt tűz le leghevesebben a kultúra napja s bár legfeltűnőbbben ez az általa fakasztott mesterséges virágözön, a béli toalettragyogás, színházi csillogás, jégpályák és korszok luxusa szoknek a szemünkbe, valóságban az egész kulturális élet ilyenkor veri legmagasabb hullámain. Ha tehát legszembeeszköb is azoknak a jelenségeknek az ilyenkor kivirágzása, amit a szezon fogalmában gyűjt egybe a közbeszéd, valójában az egész kulturának télen több dolga akad, melegebb sugárzása érezhető, mint az égboltról ömlő természeti hő bőség-korszakában.

Nagyon valószínű, hogy a mi egész kulturánk nem jött volna létre, ha földünk helyzete a naphoz nem volna olyan változó, amelyen. Ha szabályos körben keringenénk körülötte s nem egy szabálytalan elipszisben s a föld tengelye nem hajlanék hetvenhat fokban pályájára, mintha ez évezredek körsétében elfáradt volna! Nem volna akkor nyár és tél, meleg évszak és hideg idő s így ha egyszer kifejlődött volna a föld valamely pontján az emberi faj, bárhol műshelyt is tisztán természeti állapotban megjelhetne. Fajdalom azonban, nincs így. Az emberi faj, mely valószínűleg valamelyik délvi tengerpart szüldött, terjeszkedése, vándorlása közben elszorult a mérsékelt égövre is, amelyet csak azért neveznek mérsékeltnek, mivel van még hidegebb is nála. A hideg s a természet belőle fejlődő mostohasága vált imígy művelődésünk egyik alap-szülő okává. S ami eme kegyetlen indító-órából, a természet elmostohosodásából kiemelte a kultúra áldásteljes okozatának, az ellenséges éghajli körülmények közt is diadal-

megöli a szünbióizis. Ő makacsul azt feleli:

— Ez nem szünbióizis, hanem koalíció.

Szegény, szegény rózaotó!

A választások felé.

Budapest, december 20.

Tamaskodva bár, de éppen, olyan lázasan készülődik az ellenzék a választásokra, mintha a trónbeszéd már elhangzott s a nagy kapu már bezárult volna. Tegnap déltől estig forrt az üst s a reggeli újságok már szétvittek a kiáltványt a nemzethez s a napiparancsot a kerületi pártvezetőségekhez. Az ellenzéki pártok gyorsan összefogódzkodtak s elhatározták, hogy láncvonalban mennek a választásokba valamennyien helytállanak egyért. S hogy egyáltalán semmi se zavarhassa a szöveteződést, sehoh se érje meglepetés a koalíciót: a vezérek tárgyalásokba bocsájtkoztak a disszidensekkel is, még pedig — úgy látszik — teljes sikerrel. Mától fogva egységes csak igazán a szöveteződött ellenzék, mert most már Kossuth-párt, Ugron-párt, Apponyi-párt, Bánffy-párt, néppárt és kaszinó-párt mind egyazon lobogó alatt indul a választásokba, a nemzet elé, a kormány ellen.

Érdekes és jelentős czzel szemben a kormány főhivatalos lapjának az a megjegyzése, hogy a disszidensek ügyeljen megállapodásával az együvértartozás utolsó szálai is elszakadtak a kiváltak és a szabadelvűpárt között.

A gyors és gyökeres kibontakozás lehetőségét azonban most egyszerre nagyon hangosan kezdik emlegetni az ellenzéken. Még a házszabálymódosítás ellen sincs már kifogás. De mindennek első és egyetlen ára: a Tisza feje. Mindent megadnak, de másnak. Akárki nek. Hogy ilyenformán a harenak személyes jellege pörére vetkőztetve áll a nemzet előtt, azzal nem sokat törődnek. Azt mondják rá, hogy Tisza ellen a személyes hare jogosult,

mert ő csinálta a november 18-iki erőszakot. De hiszen ők ugyanezt a hareot folytatták Tisza ellen november 18-ika előtt is és éppen azért következett be a nyilant, előre jelzett erőszak! Ezt sem tagadják. De Tisza mindig erőszakos volt s azért már november 18-ika előtt se állhattak vele szóba. Így beszél az ellenzék s miatt az egész vonalon megkezdte a választási mozgalmak szerveződését, a következetesség látszatának kedvéért tovább hirdeti, hogy nem hisz a Ház felosztásában.

Közben a miniszterelnök fáradhatatlanul dolgozik, szervez és buzdít. Ma este is fenn volt a szabadelvűpárt klubjában s mint a párt vezére, résztvevő a memorandum-szerkesztésre és a házszabálymódosítás kidolgozására tegnap kiküldött tizenötös bizottságnak első tanácskozásában is. Ez a memorandum nyilván csak néhány nap múlva készül el, de kétségtelen, hogy az egész nagy választási hádjáratnak legutóbbi emlegetett s legfontosabb dokumentuma lesz, mert abban fejti ki a párt részletesen és világosan a házszabályok módosítására vonatkozó álláspontját s azt fogja szembeszögezni minden olyan ellenzéki nyilatkozattal, mely a kormányt a klotürrel és a szólásbadság elfojtásának szándékával akarja majd meggyansítani. Csak természetes tehát, hogy a szabadelvűpárt sok reménységgel várja a tizenötös bizottság munkálatát.

A teljesség kedvéért megemlítjük, hogy a higadtabb ellenzék a házszabálymódosítás precízírozásában bizonyos közeledést lát a kormány részéről . . .

A szabadelvűpártból.

A szabadelvűpártban ma az volt a szenzáció, hogy Perczel Dezso elnök betegsége után ma este először jelent meg a klubban. Sok szeretettel fogadták s Perczel elmondta, hogy délelőtt a Házban is járt, ahol a betegsége alatt felgyülemlett ügyeket intézte el.

A pártban legutóbb szó a tegnap kiküldött tizenötös bizottságról esett, melynek munkálatától a legszebb eredményeket remélik. Különösen a házszabályok módosításának kérdésében világosan kifejtendő állásponttól várnak

okat, mert a párt hivatalos nyilatkozata erős fegyver lesz minden gyanusító törekvései szemben. Eppen azért nagy érdeklődéssel néztek a tizenötös bizottság első tanácskozása elé. A bizottság este nyolc órakor vissza is vount a Deák-szobába s a bizottsággal tartott Tisza István miniszterelnök is, mint a szabadelvűpárt vezére. A mai napon azonban még csak az általános elveket beszélték meg s kilenc óra tájban az első tanácskozásnak vége is volt. A részletekre ma nem terjeszkedtek még ki s éppen azért a bizalmas megbeszélésekről tudósítást sem adtak ki.

A választások előkészítése erősen folyik. Számos főispán volt fenn a klubban s úgy látszik, most már teljes erővel megindultak a választási tanácskozások.

A mai napon zichyújfalusi gróf Zichy János főrendiházi tag, belépett az országgyűlési szabadelvű pártkörbe. Fiai, István és Kázmér grófok, a legutóbbi napokban már beléptek volt a szabadelvűpártba.

Az ellenzék köréből.

A függetlenségi és 48-as Kossuth-párt ma este hat órakor ülést tartott Kossuth Ferenc elnöke alatt.

Kossuth Ferenc megnyitván az értekezletet, előadja a szöveteződött ellenzék megállapodásait, mit a párt meglegedéssel vez tudomásul és egyhangúlag a magáévá tesz.

Ezután Tóth János jelentést tesz a párt gazdasági ügyeiről. Az értekezlet Tóth Jánosnak a felmentést megadja, buzgó működésért köszönetet és bizalmat szavaz s felkéri, hogy a gazdasági ügyeket továbbra is vezesse. Kültagokul felvették: gróf Zichy Ráfael, gróf Zichy Miklós, dr. Jankovics Marcell, dr. Szabó Imre Nádassy József, dr. Guthi Soma, Kovács József, dr. Fabri Károly, dr. Mézáros Lajos, dr. Kardos Izso, Justus Gyula, Kékesi Dezso, Kalocz Mihály, Finta János, báró Mandorff Géza, Vörösmarty Ödön, Hartmann Emil, Kálmán Lajos, Fisch Ernő, Böhm Albin, dr. Balassa János és dr. Horváth József.

A nemzeti-párt Hungária-beli klubja ma este már meglehetősen néptelen volt. Gróf Apponyi Albert már délután elutazott Eberhardra, ahonnan csak a karácsonyi ünnepek után térsz vissza a fővároba. A párt tagjai holnap kimennek a kerületeikbe

mas megőlé-képesség magaslatára, az az emberi ész volt. Az a belátás, hogy a természeti erők nem lehetnek annyira kegyetlenek, hogy ügyes legyőzések, helyesebben a hozzájuk való okos alkalmazkodás által ne lehessen az életet, sőt egy a természetnél magasabbrendűt fenntartani, teremtetve meg a kultúrát. Az ész, az emberi elme tehát megérdemli a második nap nevét, mivel valóban az első, a materiális nap hiütlenségének időszakában, mikor a szabad természet gyéren tejlő emléként lehull az emberiség életet kereső ajakáról, odanyújtja neki a kultúrát, az ipart, a kereskedelmet, ezt a magasabbrendű, második természetet, hogy e mesterséges forrásból táplálkozzék.

Nagyon kevés emberben él öntudatos hála a kultúra s megteremtője, az emberi elme iránt. Nem ana egyéni egyes elmékre gondolok, akiket ha hősök, költők, tudósok agyában forranak, megcsodálunk és bálmulatómónjénnel bódítunk el, hanem magára a faj évezredek észére, melynek egy-egy lángész is csak valamelyik tüdő sugara. Pedig az egyetlen jogos isten-hit és vallás ennek a faj-szellemnek a kultusza s a francia forradalom, mely ezt a kultuszi-proklamálta, csak abban tévedett, hogy egy szepietűsi hölgygyel személyesítettte meg, de magának a hódolatnak szellemi tárgyában nem. A nap-imádás, az égből izzó korongjának istenné-avatása a legérthetőbb bálvány-imádás; az ész csodálata, a legérthetőbb istenimádás. Mert hisz tény, hogy az összes anyagi jelenségek közül egyetlen egy se oly hatalmas, áldás-észtő és pompázatos, mint a nap, mely soha ki nem marad, csupán periodikusan csökkenő hőssérel ontja hévét a földre, megteremtve itt mindazt, amiből

a természeti ember él. Ezt a természeti ember áldítja s istenné teszi a napot. Megtanítja reá környezetének elhidegedésé, elkopárosodása, elmostohásodása telen s kivirulása, kiszinesedése, megzavargodása nyáron. Mért ne lehessen a kultur-ember fejlettebb elméjével megértetni, hogy van egy második nap, amely az őseredeti nap tökéletlenségét kikorrigálja, mulasztásait pótolja, elhidegédését ellensúlyozza? S hogy ez a második nap az ész?

E kultusz, e hála, e belátás felébredésére alkalmas az általános elhidegülés, a természet elhidegedésének korszaka: a tél. Ami nyáron nem olyan szembetűnő s nem is olyan szükséges, mint ilyenkor, a kultúra száz meg száz szerszáma és intézménye ez évszakban előtérbe lép s fokozottabb mértékben segítségünkre jó. Az öltözködés, mely, bár nyáron se szűnik meg, ilyenkor sokkal komplikáltabb és szükségesebb, eszünkbe juttatja azt az óriási mennyiségű elemünkét, mely a ruhagyárakat gyáró szövőipart, luxusipart s más iparokat megteremtette. Amiképpen a naphő évezredek terméke az őserdő, melynek gyümölcsök állatözelléből táplálkozik a vadember, azonképpen az emberi ész ezer meg ezer sugarának, azaz ezer meg ezer egyéni észnek szülöttei azok a gyárkémény-erdők, melyek nekünk a testünk didergését megakadályozó szöveteket, prémeket és bőröket szolgáltatják. S a lakás! Telve van ez is a második nap sugárzásával. Szép dolog a tropusok tiszta éjszakáit datolyapálmák árnyékában, lágy szellők ölelécétől simogatva tölteni, miközben felteünk az egyetlen gazdag esillagtenegere ragyog. De nem kevésbé szép és édes itt fent, mostohább szélességi fokok alatt légfűtéses, villanyfényes, se-

lyemfüggönyös, fadisztéses szobából tekinteni ki a téli zimankóba s büszkén fittyet húnyni a hűtlen napnak! S a társas-élet, mely ilyenkor kivirágzik, nem méltó pótlója-e annak a lelki, esztétikai tápláléknak, mely a szabad természet a benne élő embernek, növényeinek, állatainak, tájainak százfélé szépségeinek föltárásával nyújt? A társas-élet, mely mint a munka-megosztás alapja megteremtette a kultúrát, mint élvezet-forrás kedvessé, meleggé, széppé, a természettel vetekedő varázsúvá teszi ezt. Ezt is a második napnak köszönhetjük. A szuhogó báliruba, a zsúr-csevegés, a hangverseny, a képtárlat, a színházi izgalom mind egy-egy sugara ennek a napnak, mind életmelegítő kulturtermék. Az igazi nap kisarjasztja az egyenlítő buja szíromzatu esoda-virágait, gazdag változatoságu állatvilágát s az emberiségben a gondatlanság vagy legalább is tisztán izomerőt kivánó s gyér munka irigyendő könnyűségét. Miránk a kitarító munka s a szellemi kitalálás sulya nehezedik. S ime, mi tudunk ebből az életből is annyi szint, édességet és szépséget kicsalni, amennyi méltán vetekedik a tropikus természet esztétikai kincseivel.

A mi egész irodalmi, művészeti, bölcsészeti és tudományos életünket most egy erős észellenes, kétkedő, tagadásra és nihilizmusra hajló áramlat járja át. Kevésnek, gyaloglónak véljük mai kulturánkat s általában hiábavalónak azt az egész kulturális munkát, melyet az emberi faj eddig végrehajtott. Tudományunkat, bölcsészettünket részletes, szüvevényes éveléssel megvédeni, nagyon hátatlan feladatul tartom. Az olyan elme, amely mindig és mindenben csak a tökéletlent, a ne-

s a karácsony szent ünnepén iparkodnak a kapcsolatot megerősíteni maguk és választóik között.

A disszidensek az esti közös tanácskozások után ma délelőtt folytatták a tárgyalásokat a szövöttekkel ellenzék vezérbizottságának kiküldött tagjaival. Gróf Apponyi Albert, Kossuth Ferenc, Justh Gyula, Holló Lajos, Rakovszky István és gróf Zichy Aladár egész délelőtt tárgyalt a kaszinó-csoporttal a Nemzeti Kaszinóban s a tárgyalások megállapodásra is vezettek. Eszerint a szövöttekkel ellenzék és a disszidensek a választásokra nézve megállapították az érintkezési pontokat s a jelöléseiket kölcsönösen respektálni és támogatni fogják.

„A vezér feje.”

Mintha csak megbeszített volna ma estére a Magyar Nemzet és a Magyarország, hogy az egyik kérdező fog, a másik pedig felelni. A két estilap csodálatosan találkozik téma dolgában s amint az egyik még nem hisz, mert nem akar elhinni, azt a másik bizonyosra veszi. Amit az egyik szépen kikötyönt, hogy tudniillik az ő küzdelme és az ellenzék küzdelme egyenesen Tisza István személye ellen megy, azt a másik szépen kitalálta a kikötyöntés előtt s felel is rá. Az egyik még mindig meg tudja oldani a vélságot egy új kabinettel egy félóra alatt, míg a másik minden paktálást visszautasít s minden közbenjárást teljesen kizár. Aki paktálni akar, az a Magyarország, s aki minden követé és őt idgenkedik, az a Magyar Nemzet. Az igaz, hogy a közvetítés dolgában a szalakat nem ő vázja el most elsőnek, hanem Andrássy Gyula, aki kijelentette tegnap a Ház folyosóján, hogy a gróf Tisza István folytatott beszélgetés után nem tehet többé egyetlen közvetítő lépést sem.

Különben ide iktatjuk a két, egymással korrespondenciát idézetet. Az egyikben Bartha Miklós beszél:

A gyermek is tudja, a veréb is csiripeli, hogy kormányviszályt könnyű a kibontakozás. Egy új kabinét félóra alatt kap indemnitást, kap ujoncot, költségvetést és ha már azt hiszik, hogy a nemzet elsovordt attól a vágytól, hogy házsza-bályrevizió legyen, hát az is kap parlamenti reform elnevezést. De Tisza István semmit sem kap. Ha visszaszavazná november 18-át, akkor sem kapna semmit. Ha lenyelne rengeteg gorbomaságot, akkor sem kapna semmit. Onnant következik eh-ből, hogy a Tisza-kabinetek távoznunk kell.

gativ elemet látja s nem veszi észre az elért gyarapodást, a pozitívumot, önmagában, agya összetételében hordja elkedvetlenedésének forrását, melabujából tehát csak gondolkodó-szervének teljes kigyógyításával, tehát egy igen hosszú munkával szabadítható meg. Akik azonban csak kívülről nyerték a pesszimizmust, akikben ez nem szervezeti tulajdonság, de azért a divat hatalmának engedve, együtténeklük a világ-haldoklás karvezetőivel az élet, a kultúra hitványsgáról való panasz-dalokat, azoknak ajánlom, vessenek meleg szobájuk angol karosszékéből egy pillantást ki a havas, fagyos természetbe, mely a megrá-galmazott kultúra nélkül megölné, tönkredideregtené őket s magukba szállva vallják be legalább önmaguknak, hogy az emberi ész tény-leg végzett már eddig némi munkát, hogy nem értéktelen a kultúra s nem tökéletesen tehetetlen a tudomány. Hogy van isten: az emberi ész, s mindnyájunk elméjében székelt belátás, mely segítségünkre jön akkor, mikor az égi hatalmasságok elfordulnak tőlünk.

Igaz, van egy terület, honnan méltán jöhetne zugoldó felelet: „Nekem nincs meleg szobám, nincs angol karosszékem, melyekből fityet hányhatnék a természeti mostoha-ságban. Ellenkezőleg, én nagyon is érzem ezt, mert ez a híres kultúra és a gögös tudomány nem szereznek nekem egy rongygyút azoknak a fűtészőlős kiirtó gyártelepnek a termékeiből, hogy ruházzam magam vele s az óriási bányából hiába emelik ki a szénhegyeket, az én kályhámba nem jut egy morzsányi se belőlük!” A nyomor beszélhet így! Nem a tul-finomult esztétikai, kételkedő bölcsessége hajló, hanem a korgó gyomru, gémberedett tagu elő-

Ezekre a fejtegetésekre pompásan illik a Magyar Nemzet válasza:

A kibontakozás útját keresve, objektív alapon kellett volna a békés megővezést kontemplálni. De objektív alap-e, ha ők is, akár Bánffy, Apponyi s a Zoltánok, a vezér fejét kívánják a szabadelvűpárttól? Ezen az áron egyenesen a Zoltánokkal is megalkudhatunk. Minek volna szükség ehhez a disszidensek politikai suhára és szíves közbenjárására?

Elteltünk attól, hogy amely pillanatban az ellenzék hajlandó megadni a hadjárat végső célját, a házsza-bály-reviziót, cserébe a Tisza fejeért: az elvi küzdelmek talapatáról lépés s a gyakorlatos személyi politika tanait hirdeti példátlan enklüssággal.

Olvassuk, hogy a szövöttekkel ellenzék végrehajló-bizottságában fémterült a terv, hogy a disszidensek urak politikai birtokállományát az új választáson a Kossuth-párt, új párt, némpárt és Szederkényi-párt biztosítani szeretné. Nem tudjuk megítélni, igaz-e ebben a formában a hír s hogy mit felelnek a szíves ajánlatra a disszidensek urak. Ha ez a dolog valóban bizonytalan, akkor közzétűk és a szabadelvűpárt között megszokadunk a politikai együvértarodás utolsó szálai. Akkor az alkudási, paktálni különben sem hajló szabadelvűpárt csak a legdrágább visszautasítással felelhet az oly közvetítési kísérletekre, amelyeknek pártatlanságához — a történelem után — sok szó férközhetik.

Amit töröltek.

Érdekes részletet mesélnék a szövöttekkel ellenzék vezérő bizottságának tegnapi értekezletéről. Mikor felolvasásra került a nemzetbe intézendő kiáltvány, az egy passzussal még gazdagabb volt, mint amikor a plénum elé vitték. Az a passzus alluzió volt V. Ferdinánd uralkodásának utolsó napjaira. Erős passzus volt. De a vezérő-bizottságunk egyik tagja nyomban közbeszólt, hogy ezt a passzust a disszidensekre való tekintettel hagyják ki. És kihagyták.

A viték.

Alsó-Fehérvármegye törvényhatósága mai népes közgyűlésében Zeyk Gábor és 90 társa indítványára, Lázár István pertoló felszólalása után, hét szavazat kivételével bizalmat szavazott a miniszter-elölöknek és egy a miniszter-elölököt, mint az országos szabadelvűpártot az obstrukció leküzdésében tanusított erélyes magatartásáért távlatilag üdvözölte.

Abony-Tornavármegye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt 9 órakor közgyűlést tartott, ame-

lyen a bizottsági tagok teljes számban megjelentek. Az ülés elején Puky főjegyző felolvasta a királyi köszönő-leiratot a hódoló felíratért. A közgyűlés ezután áttért gróf Hadik János és társai indítványának tárgyalására. Az indítvány a vármegye márciusi határozata szerint az obstrukciót újból eltiltí és a parlamentnél rend helyreállítását követeli, de a november 18-iki eseményeket helyteleníti. Az indítványt egyhangúlag elfogadták.

Bács-Bodrogvármegye törvényhatósági bizottsága ma Latinovics Pál főispán elnöklése alatt rendes közgyűlést tartott, amelyen nagy lelkesedéssel vették tudomásul gróf Tisza István miniszter-elölöknek köszönő leiratát a vármegye üdvözletére. A vármegye közönsége a Zomborban felállítandó Schweid József aradi vértanu szobrára a már adott 500 koronán kívül még 2000 koronát szavazott meg.

Ugoceavármegye törvényhatósága ma népes közgyűlést tartott gróf Csáky főispán gyásza miatt Becsky alispán elnöklése alatt. A közgyűlés első tárgya báró Perczy indítványa volt, mely a politikai helyzetet fejtegette, keményen elítéli az ellenzék magatartását. Indítványára a törvényhatóság távlatilag bizalmat szavazott Tisza miniszter-elölöknek és az összkormányának.

Választási mozgalmak.

A választásokra megindult már a küzdelem. Igaz ugyan, hogy az ellenzék nem hisz abban, hogy a Házat fölcsatolják. A világról sem hisz. Először azért nem, mert Bánffy még mindig avval vigasztalja őket, hogy a király, az ő véleménye szerint, nem osztja föl a Házat, másodsor azért, mert Apponyi nem tartja helyesnek és harmadsor, mert ezer és egy okból kellemelelen dolognak tartják a választást Ennélfogva nem hisznek benne.

Hanem, ha nem hisznek is, mégis erősen készülődnek a küzdelemre. Választás ugyan nem lesz — biztatják egymást, de azért egyre készülődnek, egyre konferenciáznak s olyan erőseknek érzik már magukat, hogy a disszidensek mandátumairól is ők kívánnak gondoskodni. Mi sem természetesebb, mint hogy ennyi megbeszélés és konferencia eredményeképpen ma már egész listáját kombinalták ki a képviselő-elölöknek. A főváros összes kerületei e vannak már látva ilyen képzeltbeli jelöltekkel. A lista, amelyet nagyszóban a fantázia alkotott meg de amelyben azért némi valószínűség mégis van, a következő:

A főváros első kerületében állítólag Apponyi Albert fog megmérközni Falk Miksával, a másodikban Darányi Ignác ellen vagy Tisza Kálmán, a miniszter-elölök testvérecesse vagy gróf Serényi Béla ábantukár veszi föl a harcot. A harmadik kerületben valószínűleg egy Bánffy-pártit küldenek útszabozba Vészi József ellen, míg a negyedikben, ahol Podmaniczky Frigyes többé nem lép föl, Márkus József főpolgármester fogja kérti a választók bizalmát Polonyi Gézával szemben. A hatodik kerületben Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter jelöltséget hangoztatják Váczonyi Vilmos ellen, míg a Lipótváros mostani képviselőjének, Sándor Pálnak mandátumért állítólag Bánffy Dezső vagy Wlassics Gyula fog küzdeni. A Hock János kerületébe erős ellenfelet küld a szabadelvűpárt: Nyíri Sándor honvédelmi miniszter.

A fővárosban tehát ki volnának osztva a szerepek. Valószínű, hogy csak a kombináló elemék kandidáltak az embereket így, de nem kell nagyon sokáig várni arra, hogy megismerkedjünk az igazi jelöltekkel.

A vidéken is erősen dolgozik már a szövöttekkel ellenzék vagy esetleg csak a fantázia. Kolozsvárról Feilitzsch Artur ellen Barabás Bélát akarja harcra küldeni a szövöttekkel ellenzék, míg Szentendrén dr. Baross Jánost állítja Lupa Péterrel szembe. Az ellenzék estilapok azt is tudják már, hogy Vacott Gajary Géza ellen gróf Viggáso Ferenc fog küzdeni. A köcsdi kerületben ifj. gróf Benyovszky ellen Lincz Lajos lép föl.

Ma este a II. kerületi szabadelvű Darányi-párt vacsorát rendezett, amelyen megjelent mintegy kétszáz választópolgár. A vacsora során az első felköszöntőt Pelsich Márk orvos mondotta, mely után Ott Lajos fővárosi bizottsági tag, a kereskedelmi társaság elnöke üdvözölte Darányi Ignácot.

gedetlenség! Ez azonban még mindig nem jelenti azt, hogy az emberi ész s a kultúra nem érnek semmit, csupán azt, hogy tökéletlenek s nem mindenkire ezújják fényüket. S ennek felemlítésével válik a két nap között vont párhuzam teljessé. A második napnak, a kulturát teremtő emberi ész-munkának is vannak mostoha-égoi. A kultúra szempontjából véve is gömbön él az emberiség s ennek a gömbnek van egyenlítője, van mérsékelt ég-öve s sarki tájai. S az egyenlítő-tájak minden fényben és jóban bővelkedő emberisége épp-ugy megcsinálja ezt a tulbőséget, mint az igazi tropikus emberisége, melyet elernyeszt s fejlődésképtelenné tesz a nap tulpazar kegyessége. A kulturáért egyenlítőjén, hol a második nap elkönyezetttjei, a durgazdagok élnek, hol a boldogság eszközei, a jólét szerszámjai, a pénz, e második nap sugarai legbővelben ömlenek, nem a legnagyobb virulás. Itt is a mérsékelt égöv a legfejlettebb. A kulturális eszközök mérsékeltége teremtí a kultur-eszközök folytonos fejlődését. Viszont azonban szomorú, sivár a kultúra sark-vidéke, ahova sugarai: a pénz, az áru, a jólét eszközei gyéren, ritkán esnek. Nem jögtalan tehát a jaj, mely innen hangzik a kultúra, a második nap sugarai felé! De ezerszáz viszont, hogy ennek a napnak a pályája nem olyan kérélhetetlen és kimért, mint a másíknak. S szerenese, hogy míg a földet nem lehet sarkaiból kiforgatva, merőleges tengelyűvé lódtani s rajta imígy örök tavaszt teremteni, a kulturát befolyásolhatjuk, növelhetjük, erősebb fényűvé, bővebb hevűvé tehetjük, egyre szűkítve ezáltal sark-vidékének, a nyomornak fagyos, sivár területeit.

Ezután *Darányi Ignác* állott fel a rövid beszédben közölte meg az üdvözlést. Megköszönte a bizalmat, melyet huszonhárom év óta változatlanul élvez s utal arra, hogy az események mindazt igazolták, amit utolsó beszédében a november 18-iki elnöki önkényes enunciacióról mondott, az által nemcsak hogy semmi pozitív eredményt nem értett, de sőt a helyzet rosszabbodott. Az új választások elrendelését végzetes hibának tartaná, mert a parlamenti helyzetben lényegében mítsém fog változtatni és az országot beláthatatlanul izgalmaknak teszi ki és mindent, ami drága előttünk, kockára tesz. Ezért a bétkérek az utolsó percében való létesítése az országnak életérdeke. Bármily kevés kilátás is van arra, erről a reményről lemondani nem szabad. A lelkesedést kelte szavak után a választók felállva a Szózatot énekeltek el.

Mint értesülünk, *Hellai Ferenc* országgyűlési képviselő szerdán, december 28-án, Oklándon beszámol választóinak.

A Wiener Allgemeine Zeitung budapesti levelezője meginterviewolta báró *Dániel Ernőt* és *Eötvös Károlyt* a közfoglalt általános választásokról.

Báró *Dániel Ernő* a következőket mondta a bécsi hírlapíróknak:

— Hamis feltérés, ha valaki azt hiszi, hogy az általános választásokon a kormány túlyomó többséget akar szerezni. A választások a pártok számarányait nem fogják lényegesen megváltoztatni, azonban erős erkölcsi alapot fognak adni a többség akciójainak végrehajtására. A szabadelvű párt jelöltjei nyíltan meg fogják mondani választóiknak, hogy a mandátumot a házszabályok revíziójára kéri s ezt a rendszabályt a többség erősen végre akarja hajtani, ha a kisebbség folytatja az erőszakot. A többség el van határozva az új házszabályok keresztül vitelére. Az elnökök módjában lesz a turbulens elemeket megfékezni. Eddigél az elnököknek nem volt módjában a renitenskedő képviselőt a teremből eltávolítani. Az új házszabályok erő jogot és módot fognak adni. Jóllehet nem akarok becsúszni, de valószínűnek tartom, hogy azt a képviselőt, akit a mentelmi bizottság bizonyos alképekről kizár, ha a teremben marad, nem tekintik jelenlévőnek, felszólalnia, szavazania nem szabad és — ami igen sok képviselőre nézve fontos — napi díjától eszik.

Az új házszabályok lehetetlenné fogják tenni a technikai obstrukciót, kiküszöbölők a felszólalásokat napirend előtt, a névszerint való szavazásokat és a zárt üléseket. Ha az új választások a többségnek erre a házszabályrevízióra mandátumot adnak, akkor az ellenzék minden retineskedése haszontalan és az új választások helyre fogják állítani a képviselőház munkaképességét.

Eötvös Károly szerint az ellenzéknek — ismerve a magyar viszonyokat — nagyon kevés a reménye, hogy a választások számára diadalt fog aratni. Nyilvánvaló, hogy az egyesült ellenzék elköpöl tagjai mind bekerülnek a képviselőházba, az erdélyi és az alföldi kerületekben legalább mindnyájan győzni fognak; de annak sem volna semmi praktikus befolyása a helyzetre, ha az egyesült ellenzék a választásokból erősen megfoghatkozva kerülne ki. A mai viszonyok közt, tekintve a tervezett katonai létszámmelést és a szerencsétlen házszabályrevíziót, az ellenzék bizalommal indul a választásokba.

A Budapesti Napló telefonja.

Szerkesztőség	56-12
Igazgatóság	842
Kiadóhivatal	54-39
Fiókkiadóhivatal	845

KULFÖLD

A családnapja.

A füstbe ment orosz alkotmány.

Budapest, december 20.

Tegnap ünnepelte nevenapját a fehér cár. Oroszország elnyomott népe kalandos reményekkel tekintett e nap elé. Azt hitte, hogy ünnepe lesz az, mert a hatalmas ember akkor fogja kibocsátani manifesztumát, amely alkotmányt vagy messzeemenő reformokat ad az orosz népnek. Az orosz közvéleményt keserves kiábrándulás érte és megint bebizonyult, hogy a kormány még most sem ébredt tudatára a veszedelmes helyzetnek. Ennek a kormánynak most nincs sürgősebb dolga, mint szétlétvároztatni a világot, hogy honnan eredt az a hír, hogy a cár manifesztumot fog kibocsátani nevenapján. Szerinte onnan ered, hogy a mult esztendőnkön a cár elnöklésével Cárskoje Széloban nagy koronatanács volt, amelyen résztvett a szent zsinafóknakurára, *Pobjedonoszev*, a birodalmi tanács elnöke, *Zolszki gróf*, *Vitte* miniszterelnök, *Muravjev* igazságügyminiszter, *Mirszki* herceg belügyminiszter és *Kokostjev* pénzügyminiszter. Persze, hogy ez a magyarázat teljesen célját téveszti. Az orosz népben a szemztvők gyűlésesei, az új belügyminiszter első lépéseit méltán kelthették azt a hitet, hogy Oroszországban végre felvirrad a szabadság és alkotmány hajnala. Azon a nevezetű koronatanácsban azonban győzött az alkotmányellenes párt. A nagyhercegek legelőbbje *Sciatopolk-Mirszki* herceg alkotmányozó reformja ellen nyilatkozott és a hocka azzal dönt el, hogy *Pobjedonoszev* és *Muravjev* ötvák a cárt az engedékenységtől. Ilyenformán az alkotmányterv végképpen meghiúsult. A minisztertanács részleteit néhány nap múlva közzéteszik, a tanácskozás eredményét azonban addig szigorúan titokban tartják. A jelzett zavargások eddig nem következtek be, mert a cár manifesztumát várják, de valószínű, hogy a minisztertanács határozatainak közzététele után a tüntetések újult erővel törnek ki.

Köln, december 20.

A *Kölnische Zeitung* pétérvári távirata megértesíti azt a hírt, hogy az oroszországi helyzetet egy, esztendőnkön a cár elnöklése mellett megtartott minisztertanácsban behatóan megbeszéltek. Ez alkalommal reformprogramot is dolgoztak ki, amelynek hivatalos közzétételét már a napokban várják.

Berlin, december 20.

Egy *Berlin* Valdemár nevű orosz ügyvéd és író a *Tagblatt*-ban a következő részleteket mondja el a pétérvári rendőrségnek a tüntető diákokkal szemben december elsején tanusított viselkedéséről:

Egyszerre lovasrendőrök vágattak előre és anélkül, hogy a tüntetőket szétoszlatásra szólították volna föl, kardjukkal vagdaloztak jobbra-balra s különösen azokra a diákokra vetették magukat, akik szegényesen voltak öltözve. Beronstamm ezután így folytatja:

Amikor azt láttam, hogy a rendőrök a fiatal leányokat is bántalmazták, így szóltam egy rendőrhadnagyhoz:

— Nézze, kérem, mit művelnek az ön emberei! Vessen már véget ennek a botránynak!

A rendőrhadnagy erre azt mondta embereinek.

— Fogjátok meg ezt az embert és verjétek véresre!

A rendőrök engedelmessétek és addig ütötték verték, amíg a fejem erősen vértett; aztán ott hagytak és más emberekre vetették magukat.

A moszkvai zavargásról hivatalosan jelentik a következőket:

A 11-iki pétérvári utcai zavargások után agitáció kezdtek a moszkvai diákok közt. A moszkvai szocialista forradalmi bizottság kiáltványt terjesztett, amelyben politikai tüntetésre szólította föl a lakosságot 15-óra és 19-óra. Aznap délelben tízenként órákór élnek mozgalom volt tapasztalható a főutcákon, különösen egyetemi hallgatók és nőhallgatók voltak nagy számmal. Két órák pedig nagy néptömeg gyűlt össze a Tversan-uton. A néptömeg forradalmi dalokat énekelte és nagy zászlókat bontott, amelyeken kormányellenes fölírások voltak. Megütözték a rendőrséggel és több revolverlövést sültöttek el a rendőrségre. A rendőrségnek azonban sikerült kicönt fegyverrel szétverni a tömeget és a zászlókat elvenni. A többi városrészekben is elnyomták a tüntetést. Komoly sebesülés nem történt. Két rendőr lött sebet kapott, negyvenhárom embert lünnösként letartóztattak és az utcai zavargásra vonatkozórendelet megsértése miatt fogják őket felelősségre vonni. A többi letartóztatottat a zavargás elnyomása után szabadon bocsátották. Tegnap újra megkísérelték a rend megzavarását, de a rendőrségnek sikerült rendet teremteni. Huszonnégy embert letartóztattak.

Pétérvár, december 20.

A katonai orvosi akadémia hallgatóinak tüntetéséről egy itteni folyóirat érdekes részleteket közöl: Az említett főiskola hallgatói a többi polgári főiskolákhoz hasonlóan szintén határozathoztak a foglalt állásukat a jelenlegi politikai helyzetben, evégből felkérték az intézet vezetőjét, engedje meg nekik, hogy az akadémia összes tanfolyamainak hallgatói, valamelyik tanteremben gyűlést tarthassanak. Minthogy ezt a kérelmet elutasították, a hallgatók elhatározták, hogy november 26-án engedelem nélkül is összegyűlnek az anatómiai épület tantermében. Amidőn a hallgatók, körülbelül kétszázán, a megállapított időben beléptek, az már ki volt világítva és hét törzstiszttel teljes parádében már ott várakozott rájuk, hogy az intézet vezetőségének utasításához képest, a felügyelő közegek köteleességét teljesítsék a hallgatók gyűlésén. A hallgatók erre felszólították feljebbvalóikat hagyják el a gyűlést, mert csak akkor volna joguk a hallgatók gyűlésében résztvenni, ha a gyűlést a felülb hatóság megengedte; ez a gyűlés pedig törvénytelen, így tehát a törzstisztek jelenléte provokáló. A tisztek viszont kijelentették, hogy mégis ott maradnak, mert utasításuk van rá. Erre hirtelenül kialudtak az összes villamoslámpák és az ifjak a sötétségben nekiesetek a tiszteknek és nem gyengéden kituskolták őket a teremből. Az ajtót aztán belülről bezárták, a termet újból kivilágították és megkezdődött a gyűlés. Megválasztották az elnökséget és hosszabb vitaközlés után, teljes nyugalomban, egyhangulag meghozták tiltakozó határozatukat, amely a következőkből áll:

1. A háború azonnal való beszüntetése.
2. Egy általános választás útján létesült alkotmánykészítő gyűlés egybehívása.
3. Ezeknek a követeléseknek nyílt tüntetés-szerű támasztása.

Ennek az elhatározott cselekedetnek utójátéka az a katonai fegyelmi vizsgálat, melyet megindítottak azok ellen a hallgatók ellen, akik a gyűlésen résztvettek. Addig amíg a vizsgálatot be nem fejezik, a pörbe fogott ifjak nem léphetik át az akadémia küszöbét.

Az orosz-japán háború.

Budapest, december 20.

A 203 méter magas domb elfoglalása után a tunkikvansani erőd bevétele vezetés alatt mért Port-Arthurra. A győzelem érdemeit elsősorban azokat az utászkatonákat illeti meg, akik a falakat aknáknak útján felrobbantották és a romokat a sáncokba dobálták. Ilyképpen mintegy hid vagy légesz keletkezett, amelynek segítségével a japánok feljuthattak az erőd párkányára. A tunkikvansani erőd egyik pontja volt a fővédelmi vonalnak s ezzel a japánok a védelem keleti oldalát is birtokukba vették. A 203 méternyi magaslatról a japánok a kikötőt és az orosz hadihajókat is megsemmisítették. Tunkikvansanról a régi városrésze és az ottani műhelyekre lövöldözhetnek. A löszertáratok és élelmiszerárak is könnyen elfoglalhatják innen, ami természetesen azt az előnyt biztosíthatja számukra, hogy Port-Arthur rövidesen kezeik közé kerül. A japánok azt jelentették, hogy az elfoglalt erődben nagy tömeg löszert találtak, amiből arra következtetnek, hogy a hadikikötőben nincs hiány löszben.

A mandzsuriai hírekről olyan jelentések érkeznek, amelyekből arra lehet következtetni, hogy tűzrepatárások folétek le, amelyeknek azonban semmiféle eredménye nem volt. Orosz jelentés szerint az első mandzsuriai hadseregbe beosztották az 1., 2., 2. és 4. szibériai hadtesteket, amelyekhez még az első európai hadtest és a szibériai kozákhadosztály is csatlakozik.

Port-Arthur ostroma.

London, december 20.

A japánok múlt vasárnap éjjel kevésnél éjjel előtt megostromolták a keleti Kikvansan-erődöt s ezzel az eddig teljességgel bevehetetlennek híresztelt permanens erődök egyike a japánok kezébe esett s ugyanekkor sikerült nekik a kétszázhatromméter dombtól körülbelül egy kilométernyire délkeletre levő és a Kikvansan-erődösorhoz tartozó dombot is elfoglalni, ahonnan most a belvárosnak minden pontját fenyegetik. A Kikvansan-erőd ellen intézett támadásról a Daily Telegraph-nek Nogi tábornok főhadiszállásáról a következő részleteket jelentik:

A japánok, akik titokban két negyven láb hosszú alagutat furtak a Kikvansan-erőd alatt, múlt vasárnap délután két óraker egyzserre mind a két-tőben óriási dinamit mennyiséget robbantottak föl, a minek az lett a következtése, hogy az erőd centruma összeomlott. Mialatt az erőd helyőrsége még a horasztól eset behatása alatt állott, Nogi tábornok a szomszédos ütegek tűzét az erőd ellen koncentráltta. Eközben a japán katonaság kellenél korábban ostromot intézett az erőd ellen, föl is jutottak valamennyien az erődbe, de az összeomló falak minőségüket eltemették. Valamivel később újabb támadások következtek és az utolsó támadásnál éjféltájban több óráig tartó rendkívül elkeseredett tusakodás után urai lettek az erődnek, amelyből az oroszok ágyúik hárvahagyásával futva menekültek.

London, december 20.

Tokióból jelentik: Hivatalosan megerősítik, hogy a japánoknak sikerült december 18-án éjjel kevésnél éjjel előtt az északi Kikvansan-erődöt elfoglalni. A japánok előbb dinamittal felrobbantották az erőd jórészt és az összeomló falak hatvan japán katonát eltemették. Eközben az oroszok jelentékeny erősítést kaptak s véres tusakodás támadt, amely éjfélig tartott. Ekkor a még életben levő kevés orosz visszavonult a városba. A japánok elvették az oroszoktól öt ostromágyút és három gépágyút. A japánok meglepték az oroszokat, akiknek sejtelmük sem volt arról a támadásról. A Kikvansan-erőd a fő védelmi állásoknak első pontja, amelyet a japánok elfoglaltak. A japánok nyomban az erőd megszállása után hozzáálltak, hogy az erődöt újra védelmi állapotba helyezték s hogy maguknak az erőd birtokát biztosítsák. Ezt a munkát még hajnalhasadása előtt befejezték. Az oroszok az erőd elhagyása előtt négy aknát felrobbantottak. Az oroszok vesztesége negyven-ötven halott. A japánok veszteségét még nem állapították meg, de jelentéktelennek mondják.

A Reuter-ügynökségnek Port-Arthur előtt levő tudósítója jelenti 19-éről:

Tunkikvansan északi erődjét tegnap éjfélok elfoglalták oly harc után, mely egyike volt a leg-ekeseredettebbeknek az egész ostrom alatt. A japánok hetek óta 40 láb hosszúságú alagutat furtak négy oldalig és abban hét aknát helyeztek el. A tulajdonképpeni támadás két önkéntes osztály hajította végre, melyek a sáncok között maradtak, míg az aknákat fel nem robbanták. Erre az I. osztály támadására indult. Minthogy ez nagyon korán történt, sokakat megöltek a romok, amelyeket a robbanás az északi és keleti arcvonalon lévő sáncokból kiszakított. A másik osztály két óriási részen át hatolt be, amelyeket a robbanás a falban tört. Az ellenség, mely a fal előtti árkot tartotta megszállva, elpusztult. A többi helyőrség az erőd hátsó részében volt homokzsák mögött és makacs ellentállást fejtett ki. Tíz órai harc után az erődöt elfoglalták és a helyőrséget jóformán kiirtották.

A Szebasztopol.

Tokió, december 20.

Jeco parancsnok és Nagakava hadnagy magartatása a Szebasztopol támadásakor különös bámulatot kelt. Jeco parancsnok hajórajával juttatva foglalkozott, amikor elhatározta a támadást. Sikerült neki naszdájait időben a helyszínre vezetni. Akkor érte el a hajóhad kiindulópontját, amikor a hajóraj már utnak indult. Engedelmet kapott, hogy a hajóhoz csatlakozzék és a vakító tengeri viharban is ráakadt a Szebasztopol-ra. Oly közel férdözött hozzá, hogy hallotta az oroszok beszélgetését és kilőtt egy torpedót. Amikor még jobban közeledett, újra kilövelt egy torpedót. Ekkor ellenséges gránát taláta és darabokra tépte. Nagakava hadnagy segítségére sietett egy másik bárkának a pusztító tüzelés ellenére. Bárkáját többször etalálták, de sikerült neki a veszedelemben levő másik bárka legtöbb emberét megmenteni. A támadásra több önkéntes jelentkezett, mint amennyire szükség volt. Togo tengernagy valószínűleg egy fiatal admirálisra bizza az ostromzárát és visszatér Tokióba, ahol a császár fényes fogadásban akarja részesíteni.

A mandzsuriai harcér.

Mukden, december 20.

Az oroszok földbeásott táborgyödre a Hunholtól 160 kilométernyire levő ponttól egészen azokig a hegyekig terjednek, a melyek a Hunholt a Saho forrásaitól elválasztják. Középen majdnem szakadatlanul folyik a küzdelem. A zéső szárnnyon az ellenfelek mintegy 8-12 kilométernyire vannak egymástól. A közbeeső helyterületet közben harcérül használják föl. Mindegyik fél meg akarja akadályozni a másikat abban, hogy a csapatokat a téli szálláson zaklassa. Az állás körülbelül ugyanolyan, mint Liaojiangnál volt. Romanenkamp tábornoknak megközelíthetetlen az állása a Talin-szoroson túl levő területen, ahol ötnapos üllököl folyt le. Az orosz csapatok kedve kitünő.

A hatalmak közbelépése.

London, december 20.

A The American című lap állítólag hiteles forrásból arról értesül, hogy Anglia és Németország Oroszország és Japán között a béke érdekében közbenjárni szándékozik. Japán nem követel semmiféle hadi kárpótlást, csakis az ellenségeskedés haladéktalan megszüntetését óhajtja. Ezzel szemben a Standard azt jelenti, hogy az egész hírből egy szó sem igaz. A közbenjárásról szóló híresztelésekre valószínűleg az adott okot, hogy a londoni német és orosz nagykövet egyzserre tiszteltett Lansdowne márkinnál.

A hullt eset

London, december 20.

A Daily Mail-nak Hullból érdekes dolgot jelentenek a hulli incidens ügyében. A halászflootta tulajdonosai állítólag megtudták, hogy orosz ügynökök jártak Hullban és a halászokat hamis tanúsárra igyekeztek rábírní. A koresmában leittatták őket és részegségüket arra próbálták felhasználni, hogy a halászok jelentsék ki, hogy az angol flottával való összeütközés alkalmával jagán torpedónaszádok vol-

tak a halászbárkák között. A halászok azonban megtagadták a kívánság teljesítését.

Páris, december 20.

Loubet elnök ma délelőtt a minisztertanács előtt a hulli eset megvizsgálására kiküldött bizottság tagjait és a melléjük beosztott tanácsadókat és tiszteket fogadta. Csak még az amerikai kiküldötték nem érkeztek meg. Déliben DeCaussé fogadta a bizottságot és a melléjük beosztott tanácsadókat és tiszteteket és az egész társaságot magánál tartotta dejeunerre.

HIREK

Ki a vivát?

Egyszerre hogy megtelt a világ rég nem hallott hangokkal! Eddig mosolygott a cinikus azon, ami a parlamentben történik, a szangvinikus dühbe gurult, a fontoskodó szeliden bencolgatta az eseményeket, a humorista szatirikussá vedlett. Mos aztán a cinikus is, a szangvinikus is, a fontoskodó is pörüljárt. Améhez eddig semmi köze nem volt, az most mind az ő nyakába szakadt. A pörpatvart, melyet mások kezdtek és folytattak, most ő kénytelen átvállalni és befejezni.

Kell? Hogyne kellene, hisz épen most készül a nagy és nevezetes pillanat az idő méhében, amelyben az emberből politikai állat válik s amelyben a politikai szenvedély bevonul az ereibe és idegeibe. Már ma ott vibrál az az új elem az embereken. Hiába, nem lehet tagadni, mindnyájan izgatottak vagyunk, érezzük, hogy belesodrúdnak valami nagy vagy valami fontos szerepbe, melyet ezentul jobban kell eljátszanunk, mint ahogy általában szoktunk. Jobbról-balról kirabálják a fülünkbe, hogy most elérkezett a mi napunk, a nemzet napja. Az a nap, amelyen a küzdő pártok a mi szavunkból akarnak erőt meríteni, az, amelyen a parlament jövődjének forrásaivá alakulunk át.

Ki ne lenne büszke az ilyen szerepre? Nem boldonság az elvégre, ha az emberből valami lesz, ha mindjárt forrás is az a valami.

Ez a kispolgári büszkeség, amely mosolyogva néz végig önmagán, megveregeti a saját vállát és megszorogtatja a saját kezét, így szól mosolyogva egy meg nem leshető pillanatban:

— Te! Bánjál szépen magaddal. Te több vagy, semmint hiszed. Te vagy a nemzet.

Es ebből a hiúságból egyzser csak kivillan egy vigyorgó gondolat, amely a magyar választások történetéből maradt ránk s amely így nyilatkozik meg:

— Es te? Te ingyen akarsz nyemet lenni?

Ez a csunya lejezete ennek a könyvnek. Nem beszélünk róla. Csak ismerjük el, hogy vannak gazdasági momentumok ebben az egész meginduló forrongásban: Nem kell arra gondolni ma már, amire egykor gondoltak, hogy az a vivát, aki többet ad. Mert akkor direkt adtak. A jelölt adta, a polgár elvette s a dícsértések a jelöltnek szóltak. Ma ez a közvetlen viszony megszűnt. A választás közvetve hoz nagy hasznót a gazdasági életnek. A vasutak megtelnek néppel, a táviratok, levelek özöne megindul, valami lazás, ideges mozgolódás érezhető mindenfelé és ez a mozgolódás átterjed a gazdasági forgalomba, a kereseti alkalmak szaporodnak, megmozdulnak az eddig elzárt tőkék s valami új, rég nem látott dolog gurul az emberek közé: a pénz.

Es azontul? Szép az állami életben való részvétel, nemes és nagy kötelessége a polgárnak. De ebben a szegény országban, ebben az elgyötört világban ugyan miért mozgatná ez a rugó az embereket legjobban?

Valaki kiáltja el magát, hogy az egész ország felelhessen:

— Ki a vivát?

Mindenkinek két felelete lesz rá. Egy, amelyet hangosan mond, és egy, amelyet suttog. A suttogva mondott szó pedig ez:

— Vivát a pénz!

Budapest, december 20.

— Személni hírek. A mecklenburg-schwerini nagyhercegi pár ma délután Gmundenbe érkezett. — Nyíri Sándor honvédelmi miniszter az ünnepek

miatt a legközelebbi két csütörtöki napon, e hó 22-én és 29-én nem fogad. — *Bondo* Imre nyitrai püspök ma reggel Bécsből visszautazott Nyitraira. — A király gróf *Rex* szász királyi rendkívüli követet és meghatalmazott minisztert kihallgatáson fogadta és új meghitelező iratát átvette.

— **A királyi karácsonya.** *Bécsből* jelentik: A király e hónap 24-én reggel *Willsceba* megy, hogy a karácsonvi ünnepet *Mária Valéria* főhercegnőnél és *Ferenc Szalvátor* főhercegnél töltsen. Az uralkodó 28-án ismét visszatér Bécsbe.

— **Széll Ignác diszpolgársága.** Királyhida község képviselőtestületének küldöttsége *Ralbovszky Géza* jegyző és *Schöberl József* bíró vezetése alatt ma délelőtt tisztelgett *Széll* Ignác belügyi államtitkárnál, hogy átnyújtsa neki a község diszpolgári oklevelét. A küldöttség szóoka a hálás elismerés meleg hangján emlékezett meg az államtitkárnak a magyar közigazgatás és különösen Királyhida községnek önállóitása és magyarráttele körül szerzett érdemeiről, melyek a község képviselőtestületét arra indították, hogy egyhangulag diszpolgárává válassza. *Széll* Ignác államtitkár meghatóan köszönte meg e ritka kitüntetés s azzal az ígérettel vette át a művésziessen kiállított oklevelét, hogy a község felelősségét a jövőben is szíven fogja viselni.

— **Saracco nagybeteg.** Rómából jelentik, hogy *Saracco*, az olasz színművész volt enökét, aki mellőzése miatt visszavonulni kényszerült a politikától, szeptember óta. *Saracco* már többször volt hasonló baja de mostani állapota aggodalomra ad okot. Orvosi állandóan mellette vannak.

— **Alfonz király külföldi útja.** Madridból jelentik, hogy *Alfonz* király februárban megáogatja az európai udvarokat. Előbb *Párisban* megy, onnan a *londoni, berlini és bécsi* udv. rokat keresi f. l. Vele utazik a hadügyminiszter, a külügyminiszter és a kabinet főnöke. Beavatott körökben híre jár, hogy a király most fogja kiszemelni magának Spanyolország királynéját.

— **Tolsztoj balesete.** *Peterzvárról* azt táviratozzák, hogy *Tolsztoj* Leo grófot tegnap kis baleset érte. Az ősz iró sétalovaglás közben lebukott lováról és megütötte magát, de komoly baja nem történt.

— **Hajdu-Böszörmény szépül.** Hajdu-Böszörményről táviratozzák: Az új városához építési költségét a közgyűlés 187,000 koronában állapította meg. A városához a régi vendéglő helyére épült és 1906-ra készen lesz, amikor a régi városához helyén, a piac közepén felállítják a *Bocskay*-szobrot. Mozgalom indult meg, hogy *Bocskaynak* ne a megye által tervezett álló, hanem lovasszoborra legyen.

— **A dróttalan táviró nálunk.** A magyar posta-és táviratvezérlő igazgatóság már huzamosabb idő óta tesz kísérleteket a dróttalan táviratvezetéssel, melynek célja e táviró-rendszer gyakorlati használhatóságát a közérdek javára értékesíteni. A kísérletek céljaira az Egyesült Villamosági Részvénytársaság budapesti és *Weisz* Manfréd csepeli gyárában rendeztek be állomásokat, mely állomásokról a kísérleteket széles alapon és a tudomány jelenlegi állása mellett rendelkezésre álló összes eszközök felhasználásával ejtették meg. Többrendbeli eredményes kísérlet után e hó 19-én sikerült a csepeli *Wasmásról* drót nélküli táviratot adni a *Beopoldauban* (Bécs mellett) felállított katonai dróttelküli állomásnak. A kísérlet eredménye meglepően mondható, mert a két állomás tekintélyes távolságának (250 kilométer légvonalban) és a közöttük elvonuló hegy-lépcsők dacára, aránylag csekély energia-fogyasztásával sikerült a fennforgó nehézségeket leküzdeni. A felhasznált energia (öt lóerő) kis mennyisége bizonyítja leglényesebben a magyar posta-és táviratvezetés részéről kidolgozott összehajtás és rendszer szakszerűségét, melyet csak a kérdés legmélyrehatóbb tanulmányozásával lehetett elérni. A külföldi hasonló berendezéseknél eddig ily viszonyok között a fenti energia költségesebbnek, sőt háromszorosa felhasználásával sikerült csak eredményt elérni. A kísérletek tovább folynak és eredményük elé az eddigi siker alapján a legfokozottab várákózzással tekinthetünk.

— **A párbaj ellen.** Az Országos párbajellenes szövetség igazgató tanácsa tegnap este látogatott ülést tartott *Dessffy* Arisztid elnöke alatt. Az ülésen többek közt jelen voltak: *Döröczy* Sán-

dor számsz. ki alelnök, báró *cséthy* *Herzog* Péter, *Zipernovszky* Károly műegyetemi tanár, dr. *Gerenday* György miniszteri osztálytanácsos, dr. *Vamböry* Rusztim és mások. A tanácskozás egyetlen tárgya a bec ületügyi eljárás szabályozása volt annak a tervezetnek az alapján, amelyet az igazgatónak megbízásából *Gerenday* György és dr. *Vamböry* Rusztim készítettek.

A tervezetből való vita előbb általánosságban indult meg, de mihamar átérték a részletes tárgyalásra. Minden egyes pontot benut megbeszélés követte, amelynek eredménye az volt, hogy a tervezet meglehetősen nagy alakuláson ment keresztül. Az alapfogadatok, amely a tervezetben átvonul, a minap már ismertettek. Ez az alapfogadatok a párbajnak megnevezése és komoly férfiakból álló iórum elé velle. Fontos rendelkezése a tervezetnek, hogy a sértet vagy sértő fél közvetlenül nem fordulhat a becsületbírósághoz, hanem csakis megbízott útján. Ezzel a tervezet készítői egyrészt az érdekeltséget és komplikációkat akarták kizárni, másrészt a társadalmi felelősségnek is — úgy a hogy eleget tenni.

A tanácskozást megnívó általános vita során *Zipernovszky* Károly, *Darday* Sándor, báró *cséthy* *Herzog*, *Gerenday* György, dr. *Hauser* Adorján, *Gergely*, *Ede* titkár és mások szövegezték fel. A részletes tárgyalás során a második szakaszban a becsületbíróság célját esként állapították meg: „A becsületbíróság célja előzetes írás: határozathozatal oly eseekben, amikor valaki magát más által megbántottnak vagy becsületében megsértettnek érzi, tekintet nélkül arra, hogy a panaszolt cselekvés jogellenes-e vagy sem.“ A *harmadik szakasz* arról intézkedik, hogy az esetben, ha az affr dolában az általi bíróság már döntött, nincs helye becsületügyi eljárásnak. A felek v sz n utolag sem fordulhatnak az általi bírósághoz. Ezt a szakaszt változtatni fogadják. Hosszabb vita volt a becsületbíróság alapajstromjának összehajltásáról rendelkezés szakaszban, amelyeken több változás történt. A tervezet tárgyalását e hó 28-án folytatják.

— **Koburg Fülöp a királynál.** Bécsből jelentik, hogy a király ma délelőtt külön kihalgatáson fogadta *Koburg* Fülöp herceget. Udvari körökből kiszivárgott hírek szerint ez a kihallgatás *Koburg* Lujza ügyével van kapcsolatban. Állítólag a király kiejtette a herceg előtt azt a szándékát, hogy szakítsa a végét a feleségével folytatott viselkedésnek és ne is kívánja többé, hogy elmeorvossal megvizsgálják őt.

— **A zrágrái új polgármester.** Zágrábról táviratozzák, hogy a városi képviselőtestület ma 30 szóval 15 ellenében *Anus* Milán dr-t, a volt ellenzéki képviselőt választotta meg a város polgármesterének. *Anus*ra a kormánypárt és a mérsékelt ellenzék szavazott, míg a túlzó horvátok *Gispavovic* Staresvic-pártira adták le szavazatukat. *Anus* dr. elfogadta a polgármesteri széklet, mindenekelőtt a bán bizalmát és támogatását kérte, aztán kifejtette programját, amelyben a villamos központ felépítése, néhány vásárhelyének, a Száva hajóhatósága, egy új kórház, tüdőbetegek szanatóriuma, munkásszakások és népkönyvtárak, népfürdők szerepelnek. Végül a Vazul-templom építését helyezte közeli kilátásba. *Anus* a kormánypárt és a mérsékelt ellenzék kompromisszumának köszönheti megválasztását, amely kompromisszum annak a jele, hogy a mérsékelt ellenzék közelébe a kormányhoz.

— **Rákóczi hamvái.** Konstantinápolyból táviratozzák, hogy a szultán az osztrák-magyar nagykövetség intézkedésére írodott becsátott ki, amely megadja az engedelmet *Rákóczi* fejedelem és társai földi maradványainak Magyarországra való visszahozatására. Az irád kibocsátása tudvaleg *Thalóczy* Lajos közös pártizügyminiszteri osztálytanácsos személyes közbenjárásra történt. A lazaristák rendfőnövével szintén sikeresen folyt a tárgyalás s a lazaristák készséggel megengedték *Rákóczi* cinak és anyjának, *Zrínyi* Honának a galatai St. Benoit-templomban való hamvai hazaszállítását. Éppen ilyen eredményes volt a Tomajánál, a pénei örmény-katolikus érsekkal való tárgyalás *Thököly* Imrénének, az izvidi örmény temetőből való elszállítására. Hátra volt még a *Rodoszban* nyugvó bujdosók, *Beresényi*, *Esterházy*, *Sibirik*, s. b. to eme. — Ezek a bujdosók a rodostói görög-keleti Pangia Reumatothraite nevű templomban nyugosznak s így szükrekes volt exhumálásuk és elszállításuk érdekében III. Joakim ökümeniai pátriárka és a szent zsinat javahagyása. A görög-keleti orthodox

szent zsinat *Ilia* Jo kim pátriárka elnöklésével a napokban ülésezőrtott és egyhangulag megadta a kért dolgokra nézve az engedelmet, utasította *Gri gorios*t, a rodostói görög-keleti metropolitát, hogy a magyar bizottságnak kezére járjon. Most már semmi akadály sincs, hogy a drága hamvakat a tavaszszai hazaszállíthassuk.

— **Magyarország megrágalmazása.** Egy amerikai asszonyról van az alábbiakban szó, akinek megbízásából egy newyorki ügyvéd panaszt emelt *Hay* küügi államtitkárnál a magyar hatóságok ellen. Az amerikai nőnek az a panasza, hogy amikor magyarországi rokonainál látogatóban van a magyar hatóságok bánta mazták és szabadságátab korlátozták. Az idei nyáron agusztusban *Portchester* amerikai városból egy *Banco* Zsófia nevű asszony, jómódú iparos felesége ötévesendős fiacskáival *Turán* magyarországi községbe érkezett, hogy rokonainál töltsen a nyarat. Az utat Amerikából német szállítóhajón *Bremán* át tette meg. Október vége felé férje sürgelni kezdte, hogy térjen vissza Amerikába s küldött neki az észak-német hajótársaság *Vilmos* cészáir hajójára szóló jegyet, amelylyel november 14-én kellett volna Newyorkba érkeznie. A férj azonban a megérkezésre kitűzött napon hiába várta feleségét a kikötőben. A hajó megérkezett ugyan s vele egy levél, amelyben felesége keservesen panaszkodik, hogy a magyar hatóságok milyen durván bántak vele, amikor őt akart utazni. *Hay* *Bremán* meheszen, a rutkai vasuti állomásra utazott, ahol a magyar csendőrkör erőszakkal kiérsozták a vasuti kocsból, elvették vasuti és hajójegyet, férje levélét és összes készpénzét. Hiába tiltakozott hogy ő amerikai a lampolgó, tiltakozása mit sem használt. Visszatoloncolták *Turán*ba, ahol a községi elöljáróság tudtára adta, hogy csak *Fiumén* át szabad Amerikába utaznia, maskülönben ott kell maradni Magyarországon. A *hármadik*, amelyben a magyar csendőrkör része itettak, mint mondja, oly durva és brutális volt, hogy az ászénvedett izgalmaiktól még most is beteg. A férj átadta a levelet egy *Capek* nevű newyorki ügyvédnek, aki panaszt tett a magyar hatóságok eljárása miatt *Hay* államtitkárnál. Az ügyvéd egyuttal kártérítést is a pórt indított a magyar állam ellen. Az egész hír annyira meg n hordja a valótlanúság békéjét, hogy feleségecsnek tart u hatóságainkat védelmezni az amerikai nő rágalmai ellen. Sőt valószínű hogy az az amerikai nő is, panasza is csak a mesék világába tartozik és az egész dolog, csak a német hujostársaságok csezeltek ki, hogy a magyar kormány kivándorlási politikáját meggyanúsítsák.

— **Szűndei Gyösi tanfolyam.** A X. szűndei orvosi tanfolyam végrehajtó bizottsága tegnap számolt be az egyetem orvostéri előadásainak működéséről. *Temesváry* Rezső magántanár, titkár jelentése szerint a huszonegy év alatt tartott tíz kurzusban összesen 92 előadó tartott 271 előadási ciklust 639 orvosnak; az előadók száma az egyes kurzusokban 12—56 volt, a hallgatóké 34—118; a beíratási díj eleinte 60 korona volt, utóbb csak 20 korona. Az utolsó kurzus igen látogatott volt, amennyiben 100, majdnem kivétel nélkül vidéki orvos hallgatta két csoportban. A jelentés hallásán emlékezik meg a valóság és közoktatásügyi miniszter érkezői és anyagi valamint a belügyminiszter érkezői támogatásáról. Végül a kurzusok jövő fejlesztésére vonatkozólag tesz javaslatot, amelyet egyhangulag elfogadnak. Ezután az új tisztikart választották meg. Elnök lett *Grosz* Emil tanár, alelnök *Tóth* István magántanár, titkár pedig *Temesváry* Rezső magántanár.

— **A százesztendőző jösné.** A hácsmege, *Kerény* közösben — mint levelezőnk írja — élt egy nagyon-nagyon öreg asszony. De csak százesztendőzig élt, mert tegnap, amikor születésénk épp századik évfordulóját ülte meg, elvitte a halál. Az öreg asszonyok tízenegy gyermeke volt, de már csak három él közülök, azonkívül él még negyvenkét unokája, huszonnégy dédunokája, tízenhat ükunokája és hat szepunokája. *Kohn* Péternak hívták és *Kerény* községének legbölcsebb asszonya volt, mert mindenkinek tudott tanácsot adni, aki csak hozzá fordult és azt is megmondta, ki meddig fog élni. Jártak is hozzá százával a faluból és a környékből az emberek, mert hisz már tavaly megmondta, hogy az idén rossz lesz a termés és nagy lesz a szegénység. A betegek meg csak hozzáfordultak, mert remé volt az az orvos, aki nálánál jobban tu-

dott gyógyítani. Kiszámította 6 azt naptár nélküli, hogy milyen esztendőben, hónapban és napban vagyunk az ünnepek idejét is jól tudja. De amit legjobban megjósolt, az a halála volt. Mindenkinek megsugta már évekel ezelőtt, hogy biz 6 csak száz esztendőig fog élni és ebben nem is csalódott. Az egész fa-u busul most halálán, csak az orvos nem, mert ezentul mégis csak hozzá fognak fordulni a betegek.

A kormánybuktató automobil. A megbukott spanyol miniszterelnökről följegyzik ellenfelei, hogy mindig komédiás volt és ezért bukása is színpadiasán következett be. Távozásának okául a félhivatalosok azt kürtölték szét, hogy a király nem akarja kinevezni az ő pártfogoltját a vezérkar főnökévé. *Maura* tehát nem állotta alkotmányosságával megvádolni királyát, pedig az igazság az, hogy *Maurát* egy automobil buktatta meg. *Maura* ugyanis szemérem hányta a fiatal uralkodónak, hogy miért hajtát oly örült sebességgel gépkocsiján, amikor veszélyeztetni vele drága életét. A király pedig válaszul kerekén kijelentette, hogy törődjék *Maura* az államügyekkel. *Maurát* ez a felelet annyira felháborította, hogy benyújtotta az egész kabinet lemondását és ma megint *Azcarraga* tábornok Spanyolország miniszterelnöke.

Syveton öngyilkossága. Párisi táviratok szerint ott most mind általánosabb lesz az a felfogás, hogy *Syveton* nem dolgozószobájában követte el az öngyilkosságot, hanem csak később hozták oda holttestét, hogy így hihetőbb tegyék a véletlen szerencsétlenséget. Egynehány párisi lap állítása szerint *Syveton* a dolgozószobájával szomszédos fürdőszobában tüzet gyújtott a víz felmelegítésére szolgáló kályhában. A kémény esővét elzárta és az így keletkező szénig okozta halálát. Erre látszik mutatni a boncolásnak az az eredménye is, mely szerint *Syveton* vére telítve volt a szénig-oxidjával. A holttest homlokán található seb alighanem onnan származik, hogy mikor *Syveton* holttestét átvitték dolgozószobájába és ott elhelyezték a gázkályha esőve mellé, véletlenül valami butoron vagy ajtón megütötték a homlokát. Állítólag a törvényszéki szakértő orvosok jelentése is meg fog egyezni ezekkel a feltevésekkel. Több radikális lap híre szerint *Noihan* nacionalista ügyvéd, *Syveton* belső barátja és a hazafias liga bizalmi férfa a vizsgálóbíró előtt igazolta, hogy *Syveton* öngyilkosságot követett el. És pedig azért, mert elejét akarta venni a borzasztó családi botrányoknak. Ugyanígy nyilatkozott *Syveton* mostohaleánya. *Ménardé* is a *Gaulois* egyik munkatársa előtt. A *Mutual* életbiztosító-társaság párisi igazgatója megerősítette a *Petit Parisien* munkatársa előtt, hogy *Syveton* ennél a társaságnál 1900-ban százötven ezer frankra biztosította az életét s ezt az összeget halála után övezgyeztette azonnal ki kell fizetni. A szerződésben ki volt kötve, hogy a biztosítás csak abban az esetben érvényes, ha *Syveton* nem hal meg feleségével vagy olyan személyekkel a kezétől, aki a biztosításban érdekelt van. Baleset vagy öngyilkosság nem teszi a szerződést érvénytelenné. *Syvetonné* már tett lépéseket, hogy a biztosított összeget megkapja.

Halálózás. *Czeiller* Ferenc jászberényi városi mérnök, hatvankilenc éves korában meghalt *Jászberényben*. *Czeiller* a szabadságharcban nemzetőrnek csapott fel s Kecskeméten szolgált. Az abszolutizmus idején a városvármegyei mozgalmakban élénk részt vett, s ötédmagával el is indult *Gáribald* seregébe, azonban a határól visszaküldték őket. Később *Jászberényben* telepedett le, s ő volt a jászberényiek utolsó főmérnöke. Majd mint városi mérnök s a vármegyei életben is állandóan szerepelt.

Köszegi István, kezelőtiszt a budapesti VIII. kerületi előljáróságánál, ma hajnalban meghalt 52 éves korában. Buzgó, lelkiismeretes tisztviselő volt, akit a fölfebbvalói és kartársai egyaránt nagyrabecsülték és szerettek. A megbolondult eredetileg a lelkes pályára készült s mint fölszentelt pap, belépett a Ferenc-rendiek szerzetébe, ahol azonban csak néhány évig maradt. Eltávolya a szerzetből, a főváros szolgálatába állott s családát alapította. A temetése december 22-én — csütörtökön — délután lesz, a VIII. ker. Kistemplom-utca 6. sz. házból.

Babakiállítás a Népszínházban. A Népszínházban, ahol most eszéknként a Holger Drachman és Heitai Jenő poétikus mesejátéka tölti meg a nézőteret, ma délelőt is nagy publikum járt. Ma volt ugyanis az első napja a *Vidor* Pálné bábkiállításának. Vidorné igazán szép, poétikus gondolatot választott meg, amikor óriási gondallal és fáradsággal összeválogatta ezt a sereget bábait, amelyeknek mindegyike a Népszínház repertoárjának egy-egy ösmertebb alakja. Ott van Bob urfi, haj! aki legény a talpán és ott van Lili, aki imádja a tüzért és ott vannak a többien is egyől-egyig: Boccaccio és Fiametta; Katalin cárnő és partnere: Germain hadnagy; Napoleon és a szókimondó asszonyság; Katica grófnő — az ő Pető diákjával; a löcsei fehér asszony; a rátorós királykisasszony; no meg: Török Zsóni bíróné, Bakaj Erzsé, Finum Rézi és a többi, és a többi. A bábák igen szépek: kosztümjeik — a szabóművészet apró remekei. Ezeket a bábákat nemcsak kiállítják, hanem áruba is bocsátják és ma is elkelt egy egész sereg belőlük. A Népszínház művészeti maguk árusítják őket és ők gondoskodnak róla, hogy minél több jusson a jétéknyom celnak, melyre a babakiállítás rendezték.

Az új egyetemi fűvészkert. Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter már megindította a tárgyalásokat egy létesítendő új egyetemi fűvészkert ügyében. A jelenlegi fűvészkert területén ugyanis az új egyetemi II. számú szülészeti és nőgyógyászati klinika, amely már a fűvészkert telkén van, kiegészítő része lesz az új közkórház épületömbjének. A jelenlegi fűvészkert fekvésénél fogva s különösen arra való tekintettel, hogy az üllői-úti egyetemi orvoskari teleptől nincs távol, teljes mértékben megfelel az építendő közkórház céljainak és feleslegessé teszi, hogy az állam az egyetemi közkórház és a még létesítendő klinikák céljaira drága pénzen telket vásároljon. Minthogy az egyetemi közkórház felépítése után a fűvészkert céljaira fennmaradó terület még mindig olyan terjedelmű lesz, hogy a kert eredeti céljának is megfelelően, az új fűvészkertnek létesítésére elég idő áll rendelkezésre s a fűvészkert áthelyezése annak idején a botanikai kutatás és képzés minden nagyobb serelemé nélkül fog megtörténni. Az új fűvészkert létesítését lehetőleg oly telken tervezik, hogy egyttal a *fővárosi parkok számát is szaporítsa* s így ne csak a tudománynak és az oktatásnak céljait, hanem a főváros lakosságának érdekeit is szolgálja.

Nagy gázrobbanás Londonban. Londenből táviratoznak: Nagy katasztrófa történt tegnap a Southampton Row-után, a Russel Square közelében. Egy kész ruhaárúzetlét pincéjében a gázvezeték fölvezető csövét munkások javították s egy helyen elválták, hogy új darabot illeszzenek bele. A gázvezeték azonban nem zárta ki és a munkások azonnal be akarták tömni a nyílást. Egyik felét már csaknem be is tömték, mikor a művezető észrevette, hogy több kellek elhányódott. Kezével betartotta hát a nyílást és elküldte az inast új fújtatóért. Mielőtt azonban az inas visszajött, annyi gáz ömlött ki már, hogy két munkás eszméletét veszítette. Az inas így találta őket. A gáz nyomása azonban oly nagy volt, hogy a pince rövid idő alatt teljesen megtelt gázzal s mielőtt valakit tehetek volna, a robbanás megtörtént. Hatása leírhatatlan volt. Az ablakok szanaszét röpöködtek s a raktárban összezsúrodott minden, vagy a lángoknak lett martalokává. Az ajtó előtt kocsi állott, melyet a robbanás lovasztól, kocsiától messze bevett az ut közepébe. A közelfekvő házakat is veszedelmesen megrongálta a robbanás, amelynek valamennyi ablak áldozatul esett. A követet és az aszfalt több méternyi területen felszakadt. *Tizenhárom ember életveszélyesen megsebesült, öt meghalt.* A ház közelében álló rendőrt úgy vágta földhöz a robbanás, hogy többszörösen esontörtést szenvedett. Egyik szomszédos szállodában megéreztek a kiáradt gáz szagát még a robbanás előtt; mintegy százötven ember ült a szállóban épp abban a pillanatban ebedhez. Mikor a robbanás

bekövetkezett s a szálló ablakai kitértek, leírhatatlan pánik támadt. Fölfordult minden a szobában s a rázkódás asztalt, széket, tányérokat a földhöz vágott. A vendégeknek azonban szerencsére a rémületen kívül egyéb bajuk nem történt.

Ki a gentleman? Sokat vitalkoztak a fölött és könyveket írtak róla, hogy ki a gentleman? *Carlyle* Thomas tudvalevőleg tréfásan mondotta, hogy akkor gentleman az ember, ha egyfogtatu kocsival bír. Egy angol iskolásgyerekek nagy komolyan így felelt a kérdésre:

Gentleman az, aki hétköznap is ünnepi ruhában járhat.

County Courthan (Southend) a bíróság döntötte el a gentleman fogalmát. Egy ügyvéd ugyanis egy nagyobb nevelőintézet tulajdonosa számára tanudij fejében a magasabb tarifát kérte megállapítani, mely előírás szerint csak a gentlemanokat illeti meg. A járásbírósg abban a véleményben, hogy nevelőintézet-tulajdonos nem gentleman, csak a kisebb tanudijat ítélte meg. A bíró és az ügyvéd között a tárgyalás folyamán élénk vita kerekedett a gentleman fogalmáról. Az ügyvéd joggal állította, hogy ma már nem áll fenn az a definíció, hogy csak az a gentleman, akinek címere van. A bíró viszont azt vitatta, hogy egy kereskedő, aki évenként 200.000 koronát keres, jogi fogalom szerint még nem gentleman, bár a társadalom annak tartja is. Viszont gentleman lehet, aki csupán vagyonának évenként ezer koronát hozó kamataiból él. Az ügyvéd azzal ríposztott, hogy ezek a definíciók ilandias észjárásra valianak. Egy irországi ugyanis ezt mondta!

Gentleman az, aki sem a mások, sem a maga javára soha semmit sem dolgozott.

Az ügyvéd azt bizonyította, hogy a kereskedő is gentleman lehet, ha az egyetemen vizsgázott! Az ügyfele nemcsak nevelő-intézet-tulajdonos, hanem kitűnő cellojátékos is és irodalmi és művészi neve, léssel bír, miért ne lenne tehát gentleman? Nem gentleman az, aki életszórakozással dolgozik? Egy gazdag házaló viszont, aki kamatjövedelméből él, gentleman?

A bíró végre a következő szavakkal vetett véget a vitának:

A kérdés érdekes, de úgy gondolom, hogy a járásbírósnak volt igaza, mikor az alacsonyabb tarifa szerint állapította meg a tanu-dijat. Egy iskolázgatónak sem szabad bosszankodnia, ha igazában nem gentleman, mert az illető csak „jogilag” nem az.

A tüdővész gyógyítása difteria-szerűmmel. Nem kis fontosságú az a hír, amely Buenos Ayresből érkezik hozzánk. E szerint egy ottani orvosnak sikerült a *tuberkulózist a Behring-féle difteria-szerűmmel teljesen meggyógyítani.* Az orvos erre úgy jött rá, hogy egy asszonyt, akinek fla difteritiszben megbetegedett, preventív intézkedésképpen szerummal kétszer beoltott. Az asszony vézna, tüdővészés nő volt, de a beoltás után állapota rohamosan javulni kezdett. Az illető orvos most tüdővészés emberen egy tett hasonló beoltási kísérletet s az eredmény ugyanolyan volt, mint az előbbi esetben. Az összes buenos-ayresi kórházakban azonnal megkezdtek a kísérletezéseket.

Egy elröpült kerékdarab ereje. Egy párisi távirat az alábbi szemenesétlenségről ad hírt: A Maison Blanche nevű külvárosban, tegnap egy papír-maségyárból egy kerékdarab kiugrott, keresztülhatolt az üvegtetőn, átrepült a szomszéd épület tetője felett és betett egy körülbelül 120 méternyire lévő cipőgyárba, ahol két munkást agyonváltott.

A csipkeállítás. A csipke- és himzés-állítás a Nemzeti Múzeum kupolacsarnokában holnap, szerdán újból megnyílik a nagyközönség számára. Az érdekes kiállítást most egy igen szép és művészi becsü kollektióval gyarapították, melyben a bártai múzeum számára több katolikus és protestáns egyház régi másomára ruhái és himzésekkel meg csipkekkel ellátott kelleket vannak egybegyűjtve. A kiállítás minden nap kilenc órától háromig van nyitva; a belépődíj egy korona.

— **II. Rigó Jancsi.** A híressé lett Rigó Jancsinak most utanzója akadt **Horváth Ferenc** kassai cigányprimás személyében, aki Berlinben eljegyezte **Stechow Anna** Mária kisasszonyt, az ottani braziliai követ unokahúgát. **Stechow Anna** kisasszony igen érdekes, szeretetremódtó és ami a fő, gazdag leány, akiért érdemes rajongani és a feleségtől is elvárni. Így gondolkodott **Horváth Ferenc**, aki a napokban otthon volt Kassán, hogy felesége beleegyezzen a válásba. Célját a tüzes szemű cigányprimás alkalmazni is le fogja érni, mert hűtlen férje nagy pénzzel hajlandó enyhíteni feleségének a válás írásmalait.

— **Házasság.** Ilenczfalvi **Sárkány Sámuel** bányakerületi ev. püspök, főrendiházi tag leányát, **Erzsikét**, eljegyezte **Svehla János** megyei járási tiszti orvost.

Erdős József, a Győri Hírlap kiadói-válalának főnöke, eljegyezte **Fleischmann Jolánt** Győri. **Weisz Gyula**, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank tisztviselője, eljegyezte **Weinberger Mór** kisasszonyt, **Weinberger Mór** énekes Aranyos-Máróthon.

— **Plebbe gyilkosa.** Londonból jelentik nekünk: A *Daily Express* sűrűsítője azt jelenti, hogy **Sassano**, Plebbe orosz belügyminiszter gyilkosa múlt esztendőben meglátogatta a megerősítette előtte, hogy a pétervári bírótól megszökött és hogy az orosz rendőrség egészen más embert állított helyette a pétervári törvényszék elé. Ezt az embert tudvalegőleg ölete fogytatva tartó fegyháza ítélték. Az elítéltek joga lett volna büntetésé enyhítéseért fegyelmi folyamodványt intézni a cárhoz, de nem akar élni ezzel a jogával. Erre a törvényszék maga adta be a felségfolyamodványt.

— **Vasúti munkások kongresszusa.** A magyar kir. államvasutak munkásai a karácsonyi ünnepek alatt a Fácán-teremben II. ker., Medveteca 6. sz. tartják első országos kongresszusukat. Naprenden van:

1.) Jog- és munkaviszonyaik szabályozása. 2.) Nyugbör pénztári ügyek. 3.) Vasúti alkalmazottak szövetsége. 4.) A sajtó. 5.) Fogyasztószövetkezet és betegsegélyező-pénztár és a balesetbiztosítás. Az értekezleten az egész ország vasúti munkássága képviselve lesz. A vasúti munkások országos szervező bizottsága a M. á. v. igazgatóságán kívül meghívta a parlament munkásügyi bizottságát, a magyarországi szociáldemokrata párt vezetését, gróf **Batthyány Tivadart**, **Heltai Ferenc** dr. **Váronyó Vilmos** és **Lengyel Zoltán** országgyűlési képviselőket.

— **Vándorló falu.** Roscommon-grófság területén megmozdult egy ingoványos talajon épült falu és egy nap alatt félmérföldnyire vándorolt házastul, lakostul. A szokatlan vándorlás szombatn este kezdődött s vasárnap már egy félmérföldnyivel messzebb volt a falu. A nép rettegve menekül. A hatóságok sietve skarnak esaternát építeni a lecsapolásra.

— **Ünnepelt főkantár.** Karlschmaroff László, a nagykanizsai izr. hitközség főkantára december 24-én tölti be működésének 40. évfordulóját. A hitközség az alkalomból a főkantár tiszteletére *jubileum ünnepséget* fog tartani.

— **A játékbárlang titka.** A szép Szevilla szomszédoságában fekszik a kies **Rouffort**, spanyol község. A világ soha nem tudott volna meg semmit erről a kis városról, ha a minap nem jöttek volna a legrémesebb dolgok nyomára. A város rendőrsége ugyanis egy korben hat holttestet talált. Mind a hat rablójelkésségnek esett áldozatul. Azt hiszik, hogy még több holttestnek is nyomára fognak jönni. A kerti pavillon, mint kiderült, játékbárlang volt, amelynek tulajdonosa nyomtalanul eltűnt. Feleségét és fiát letartóztatták.

— **Táncvizsga.** Az előnyösen ismert Verő féle leánynevelő intézet tegnap tartotta növendékeivel idei táncvizsgáját a Terézvárosi kaszinó dísztermében. Az egészséges vidám gyermekek vizsgálja gyönyörű látványosság is volt. A negyest nyolcevan pár táncolta.

— **Karácsonyfa-ünnepély.** A „Szeretet” országos egyesület az idén karácsonyfa-ünnepélyt tart. Az egyiket december 22-én délután félhatkor tartja a siketnéma iskolája dísztermében (Mozonyi-u. 8.), ahol hetvenöt siketnéma részvételével ajándékokban, a másikat pedig december 23-án délután négy órákor az egyesület intézetében, Rákóczi-Szent-Mihályon.

— **Eltűnt urileány.** Titokzatos ügyben folytat most vizsgálót: a budapesti rendőrség. Egy gazdag ó-budai kárpitos tégnapelőtti följelentést tett a saját lánya ellen, akit lopással vádol. A kárpitos néhány hét előtt üzleti dologban vidékre utazott és mikor a napokban hazatért, lakását kifosztva találta, tizennyolc éves leányának pedig, aki atyja elutazásakor magára maradt a lakásban, nyomra vezetett. A szomszédok előadásából kitudt, hogy a lakást a lány fosztotta ki néhány bűntársa segítségével. Mialatt a kárpitos távol volt, gyakran kétes, gyanús társaság gyűlt össze a lakásban. Fiatall emberek és leányok vegyesen, akik egyre mulatoztak. Ugy látszik, ezek voltak rá a leányt, hogy lopja meg atyját, azután ők bírták rá a szökésre. A kárpitos három embert gyanúsít. Hazaérkezése óta egyre keveset látta, a kutatásnak azonban mindeddig nincs eredménye. Néhány nap előtt arról értesült, hogy a leány hamis néven a Royalban lakik, ez azonban valótlannak bizonyult. Majd egy névtelen levélben tudtára adta valaki, hogy ha a leányáról hírt akar hallani, haromszáz koronaért informálni fogja egy hölgy, aki a Baross-utóban fog reá várni. A kárpitos detektívek kíséretében ment el a megjelölt helyre, ahol csakugyan várt rá egy asszony. A detektívek a főkapitányságra kísérték az asszonyt, aki ott előadta, hogy a lány szökéséről valóban tudott, azt azonban nem tudja, hogy most hol van. A rendőri visszalet mostanáig még semmi bizonyosat sem állapított meg. Az eltűnt bolmi értéke nyolctízezer korona.

— **Vitriolvárosnyel.** Egy fiatal, Pap Árpád nevű huszongyeres aranyművesegység, régóta udvarolt már **Mácsi Margit** huszongyeres szobalánynak, aki a Német-utca 41. szám alatt szolgált. A lány azonban mindig elutasította magától a mácsi udvarlót. **Pap** ma reggel fölment a leányhoz, aki azonban kiutasította a lakásból. A szerelmes leány erre vitriollal telt üveget vett elő és végigöntötte a lányt. A gyilkos folyadék arca, mellén és karján öszöszögte a szerencsétlen leányt, akit a mentők a Rókusha vittek. A mérőnylök sikerült elmentek. A rendőrség keresi.

— **Az Országos Magyar Gyorsúti Egyesület** folyó hó 20-án a képviselőház hírlapiról helyiségében **Vilár Béla** elnöklete alatt választmányi ülést tartott, melyen fontosabb egyesületi ügyeket intéztek el. Az ülést két érdekes felolvasás követte. Az egyiket dr. **Siklóssy László** tartotta dr. **Javol** a francia szemfény tanár a munkájáról, ebben a tudós tanár a szem fiziológiáját tárgyalja, kiváló tulajdonságot tulajdonítva a gyorsírásnak mint tudományának a jövő irasmódját között. Utána **Havai Árpád** tartott előadást a vitairésről.

— **Vonatásiklás.** Willachból táviratozzák: Az osztrák es. kir. államvasut jelenti: A 985. sz. tehervonat, amint kiindult a tarvis-pontafől vonal Salfnitz nevű állomásáról, az összekötő hálózaton elszakadása következtében kisküldött és a vonatvezető súlyosan, az egyik kulanz könnyen megsérült. A kisküldés következtében a vizsa-bécsi luxononat két órát, a bécs-velencei gyorsvonat egy órát késett.

— **Osztlálysorsjáték.** Az osztlálysorsjáték mai húzása *hetven ezer koronát* nyert 70606; *három ezer koronát* 9272 42811; *kétezer koronát* 98138 105459; *ezer koronát* 18615 75504 6799 49086; *ötszáz koronát* 67329 11538 5055 1320 24213 56356 25613; *háromszáz koronát* 38462 85443 93715 76152 50890 103947 86544 90464 27290 79990 14670 68958 86485 29603 32565 7955 36274 95122 3870 82230 54410 62202 20957 97244 82084 14752 21806 70535 63946 93596 48782 80684 36537 11605 61063 58173 66715 92299 68105 47302 69065 3810 79949 53245 100299 95100.

A második osztály mai húzása alkalmával azon sorsjegyből, amelyre a 70.000 koronás főnyeremény esett, kétégyedrészét **Török A.** és **Tarsa** bankházában (Teréz-körút 46.) nyerték.

— **A rendőrség hírei.** Elfogott tolvaj. A rendőrség letartóztatta **Schwarz** Miklós kereskedősegédet, aki gazdjának **Drucker Géznak** a Nagykorona-utca 5. számú fűtőruha a tártat régebbi idő óta rendszeresen lopja. A kár több száz korona. — **Bétkereset.** Az éjszaka feltörték a **Pollák** és **Schick** cég iródját, ahonnan egy vaskazettát loptak el, amelyben mintegy 100 korona aprópénz volt. — **Betörők jártak az Engel Bernát** és társa cég Váci-uton levő raktárában is, ahonnan 600 koronát érő róz és szarjart elloptak. — **Vilár István** belügymin-

iszteri fogamozdó Déry-utca 3. száma alatti lakásában betörők jártak és 500 koronát érő értéktárgyat elloptak. A betörők teljesen lefúrták a lakást és a bulérokat összerongálták. — **Lejárólatott székhely.** A rendőrség elfogta **Molnár János** huszonhat éves napszámost, aki Budapestben és a vidéken sok székfűzősöget követett el. Legu őbb hamis megrendelések a apján árukat esalt ki egyes kereskedőktől és több lakásadóját is meglopta. — **Költet csesemő.** Tegnap este az Ovoda-utca 45. számú ház kapuja alatt egy hathetesek lázó fűzőcsesemőt találtak a járó-kelők. Egy kis újságpáros volt a pályában, amelyre **Vermes Béla** név volt írva. A csesemőt a lelencházban helyezték el, az anyát pedig nyomozza a rendőrség.

(x) **Bob hasahajtó** a legkellemesebb (10 fillér.)

FŐVÁROS

— **Az asztaltársaságok megrendszabályozása.** Azz 1901. évi augusztus hónap 11-ken az el. belügyminiszteri rendelet szerint asztaltársaságok csak akkor alakulhatnak kormányhatóságilag látamozott alapszabályok nélkül, ha a működésük a tagok baráti szövekezésnek a keretain túl nem terjed és a tagokra nézve sem jozokat, sem kötelezettségeket meg nem állapítanak. Minden olyan asztaltársasági egyesülésre nézve tehát, amely szervezettel bír s jogokat és kötelezettségeket ró a tagjaira, vagy a tagok körén kívül a társadalomra is kiható célok előrére irányul, — még ha külön szervezettel és helyiséggel nem is bír, — ugyanazok a föltételek a kötelezők, amelyek a törvényben és rende tekben az egyesüetekre nézve meg vannak határozva. — A főváros tanácsa kiadta ezt az ügyet véleményezés végett, a kerületi előjárók értekezletének, amelyben az előjárók kimondták, hogy a rendeletet figyelembe véve, az asztaltársaságok címe alatt alakult ilyenmőű egyesületeket, s külső szolgálatra beosztott kezelőtiszteket után figyelemmel kísérik s vetik szemben alkalmazzák a rendelet intézkedéseit. Azokat az asztaltársaságokat pedig, amelyek takarékbetéték és rendszeres he, vagy napi járulé-ok elfogadásával, kölcsönök adásával vagy a tagjaiknak más módon való segélyezésével foglalkoznak, oda utasítják, hogy a szövekezeti alapszabályukat, a kereskedelmi cégjegyzékre való bejegyzés végett, a kereskedelmi és váltó-törvényeséknél mutassák be.

— **A király az egyetemi kórháznak.** A király elhatározásából a XXIV. jötkönyvetű állam-sorsjáték jövedelméből 10,483 korona 70 fillér jutott az Egyetemi Kórház-Egyesületének. A pénzügyminiszterium ő felsége elhatározásáról leiratban értesítette az egyetemi hatóságot. A tekintélyes összeg felét az egyetem kórházának kibővítésére és rölszerelésére fordítják, míg másik felét az egyesület alaptevékéhez esatolják.

— **A Deák-mauzoleum helyreállítása.** A műnői-hivatás ma bejelentette, hogy a Deák-mauzoleum helyreállítását befejezték. A közgyűlés erre a célra 66,600 koronát engedélyezett, azonban csak 65,513 koronát használtak föl, úgy, hogy 86 korona megtakarítást értek el. A tanács a bejelentést tudomásul vette s ezzel kapcsolatban elhatározta, hogy a mauzoleum mozaik-tesztményeivel használt kardonok a fővárosi muzeumnak adja át. Erendele egyszersem nd a tanács, hogy a mauzoleum külsején levő kő-alakot részeket is helyreállíttatja, ami 2470 koronába fog kerülni.

— **Vilamos szarnyvonat.** Minthogy a vilamos városi vasut kőbányái vonalából való kiágazással, a Hunzéria-ron a Ferenc Jozsef-kaszarnyag vezető szarnyvonatra vonatkozó terület-használat szerződést a kereskedelmiügyi miniszterium jóválagyva, a tanács fölhitva a vasut-társaságot, hogy a termeket vontassa be. Ha ez megtörténik, a főváros hatósága kérni fogja a közigazgatási bejárás elrendelését.

— **A városi tűzörség.** A központi városi tűzoltók, a Gerőczy-utca felé eső részen már készen áll a városi tűzörség új otthona, melyben legénységi és örszobákban kívül megfelelő szertár és öt pár fő részére istálló is van. Az örségi épület fő-szerelése egy-két hónap alatt elkészül, úgy, hogy márciusban az új örség megkezdheti működését. Az új örséget, mely 20—24 főből fog állani, részint a központi legénységből, részint a létszámemelés alkalmával fölveendő új emberekből fogják megalakítani.

— **Burgonya és almásütés az utóán.** A főváros hatósága ezidőszent az utcákon és tereken csakis a gesztenyesütést engedi meg, ami hordozható kis kemencében történik. Nemrégiben valaki azt kérte, hogy burgonyát és almát is süthessen,

ugyanazon a kemencén. A tanács kiadta véleményezést végül a kérelmet a kerületi előljárók értekezletének, amely kimondta, hogy az engedélyt meg lehet adni s burgonyát és amint szabad legyen minden utcán és téren sütni, kivéve azokat a helyeket, a honnan a zsidóbarát és pálinkamerő-üzletek ki vannak tiltva.

SZÍNHÁZ, ZENE

**** Szentiványi álom.** A Nemzeti Színház és az Operaház tagjainak közreműködésével holnap, szerdán kerül előadásra az Operaházban a „Szentiványi álom” mérsékelt helyárok mellett, rendkívüli bérletszűnetben. Oberont—V. Molnár Rózi, Titániát—B. Lenkei Hedvig, Puckot—D. Ligeti Juliska, Hyppolitát—Paulayné, Hermiát—K. Gerő Lina, Helénát—Cs. Alszeghy Irma játssza, a tündéreket Keczer Irén, Berts Mimi, Payer Margit; Theseus—Gál, Aegeus—Abonyi, Lysander—Horváth Z., Demetrius—Császár, Philostrate—Mészáros. A mesteremberek szerepeiben Boross (Vaezker), Kőrösmeszei (Gyula), Gabányi (Zuboly), Dezső (Dudás), Latábar (Orrondi) és Faludi (Ószlótör) lépnek fel. Mendelssohn zenéjét Szikla Adolf karmester vezényelte alatt játssza az Operaház zenekara. A második, harmadik és ötödik felvonásban előforduló tündértáncot az Operaház egész tüneményezete lelti.

**** Gerhart Hauptmann új drámája.** Nem került színpadra, sőt könyvnyomtatásban sem jelent meg. A „Neue Rundschau” egy füzetében költi Hauptmann azt az új alkotását, amelyet ő csak vázlatnak nevez.

Adarab címe *Elga* és anyagát Grillparzer egy novellájából, a „Sendomiri zárdából” veszi. Elga, Starzenszky gróf felesége, még akkor is fogadja fiatalkori szerelmét, Oginskyt, amikor már férfinél van. Annak idején a gróf valóságban az uton szedte fel a teljesen elzúzott leányt és feleségül vette. Két fiúre pedig szintén a gróf vasyonából él. A gróftól végre figyelmeztetik felesége hűtlenségére, de kezdetben nem veszi el az asszonyba helyezett bizalmát. Utóbb azonban gyanakodik és már imádott gyermekét sem tekinti a magáénak. Hauptmann mesteri módon festi le, miképp változik a gyermekes kedélyű férfi durvává, kegyetlenné, amíg a bűnös férfit meggyilkolja. A hűtlen asszony büntetés az, hogy odacsallják kedvencének holtestéhez és ott elveszti lélekjelenlétét s mindent bevall.

**** A színházak hírei.** A Nemzeti Színház holnap, szerdán, a m. kir. Operaházban színpadra hozza Shakespeare *Szentiványi álom* vígjátékát. Ugyancsak holnap kerül színpadra a Nemzeti Színházban a *Vén leányok*, amely 14-ik előadását éri meg.

A *Vígyszínházban* Harmat Hedvig holnap bemutatja a közönségtől, amely másfél évi működése alatt annyira megszerette a fiatal művésznőt. A *Diákéletben* lép fel, mint Katica, a *Színészek* bemutatója karácsony első estjén lesz.

A *Királyszínházban* karácsonykor úgy az esti, mint a délutáni előadásokon a *János vitéz* kerül színpadra. A délutáni előadásokhoz már most kaphatók jegyek elővételi díj nélkül a rendszer helyárokban. Karácsony első estjén a délutáni két felvonott jegyével hárman nézhetik végig az előadást.

A *Magyar Színház* kedden, december 27-én, ünnepi Mádér Rezső nagysikerű operettjének, a „Huszárévek”-nek 25-ik előadását. Az ünnepies lefolyás estén Mádér Rezső, az operett kitűnő zeneszerzője fogja dirigálni a zenekart.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

© A Budapesti Philológiai Társaság ma délután *Heinrich* Gusztáv elnöke alatt felolvasó-ülést tartott az Akadémia heti ülésében. *Némethy Géza* múlt havi felolvasásának kiegészítéseként „Javitások Tibullus szövegében” cím alatt részleteket mutatott be latinnyelvű jegyzetekkel ellátott Tibullus-kiadásából. Utána *Simai Ödön* „A mohácsi vész a magyar költészetben” című értekezésében eposzokról, drámákról és kisebb epikai és lírai költeményekről szólt, melyek a nagy nemzeti eseményt választották tárgyul. A tetszős-sel fogdott előadások után zárt vázlatmáni ülést tartott a Társaság, melyen folyó ügyeket intézték el.

© Néprajzi társaság. A Magyar néprajzi társaság szerdán, december 21-én az Akadémia

üléstermében nyilvános felolvasó-ülést tart, amelyen dr. *Seemayer* Vilibald és *Tinkó György* olvasnak föl.

© Pikler Gyula Szegeden. A szegedi társadalom tudományi társaság ma tartotta felavatási ünnepélyét, amelyre *Pikler Gyula* dr. egyetemi tanár és tíz szociológus Szegedre érkezett. A diszközgyűlés délután 4 órakor volt a székház disztermében. A város nevében *Tóth Pál* helyettes poigármester üdvözölte a vendégeket. *Perjessy László* elnök megnyitóját után dr. *Pikler Gyula* egyetemi tanár mondta el ünnepi beszédét.

Mindenekelőtt nagy örömeink adott kifejezést, hogy a szegedi mozgalom a budapesti társadalomtudományi társaság kezdeményezésére és biztatására nélkül magából Szeged tudományos köréből indult ki, ami azt mutatja, hogy az valóságos szükségnek felel meg. Beszédében a társadalomtudomány feladatát és fontosságát akarja megismertetni a nagyközönséggel. Kiindul abból, hogy az ember boldogsága vagy boldogtalansága, lelki tulajdonságai, egészségi, vagyoni állapota, függelensége, életének vidámsága vagy egyhangysága nagy mértékben a társadalmi intézmények befolyása alatt állanak. A társadalomtudomány végső célja azt a társadalmi berendezést megtalálni, amely a létező ismeretek mellett lehetőleg legnagyobb boldogságot biztosítja. Hogy milyen ez a lehető legjobb berendezés, az erős vita tárgya a jelenben és nagyjelentőségű reformkérdések foglalkoztatják a világot és a társadalomtudomány hivatása ezeket tisztázni. Lyenekkel az előző megjelölt a háborúnak, a szocializmusnak, a büntetőjogi reformnak, a nők helyzetének és a klasszikus oktatásnak a kérdését. E kérdésekre nézve kell körülménymentesíteni országsszerte és ez egyik hivatása az új szegedi társulatnak is. De nemcsak a boldogságra vivő társadalmi eszközök keresése feladata a társadalomtudomány, hanem tisztázni annak is, hogy mihez keresse az ember végső célját, boldogságát. A maga léleké nem elégséges elemző ember e tekintetben könnyen csalódásba esik. Külfölden azt látjuk mindenütt a társadalmi fejlődés menetében, hogy az ember végső és változhatlan céljának hajlandó tekinteni azt, ami csak eszköz és a minék helyét az ismeretek haladásával más eszközök kell elfoglalnia. Ez a lelki gyökere a konzervativitásnak, amely a boldogulás egyik legnagyobb akadályosa s ezt a konzervatív megosztottságot le kell magunkban győzni.

Az előadást perecek taptó tapssal fogadták. Este a vendégek tiszteletére lakoma volt.

© A pozsonyi Pelőfi-szobor. A pozsonyi Pelőfi-szobor-bizottság megbízásából *Palugyay Ferenc* ismert műpártoló, *Szántó* városi mérnök és műépítő és *Engyeli Jenő* lapszerkesztő, a bizottság jegyzője tegnap tekintették meg *Radnai Béla* műtermében a szobor végleges kis mintáját, melylyel *Radnai, Fischer* és *Scheer* műépítők negyvenegy pályázó közül nyerték el a palmát és megkapják a szobor kivételére a megbízást. A budapesti szobrászművészek közül a szoborbizottság *Tóth Istvánt, Horváth Jánost* és *Bezerédi Gyulát* kérte fel szakértőkül. A bizottság egyhangú díszrelettel fogadta el a végleges kivételre szánt tervet. A szobrot *Radnai Béla* 1907. február végéig köteles átadni s még ugyanaz év március tizenötödikén, a szabadsághare ünnepén leplezik le.

© A műcsarnokból. A téli tárlaton csütörtökön este hét órától tizenegyre ismét lesz sétatárgyverseny, melyen *Dezseri Bachó István* karmester személyes vezetésével az egész honvárosnak működik közre. A tárlat mindkét karácsonyi ünnepén kilenc órától negyig lesz nyitva. Belépő díj egy óráig 1 korona, azontul negyven fillér lesz.

© Az Izr. Magyar Irodalmi Társaság ma délután felolvasó-ülést tartott *Ágai Adolf* elnöke alatt a szűf htközésgy ülésében, amelyet az alkalomból szűfölgig megtöltött a hallgatóság. A mai ülés tulajdonképpen emlékülép volt, megemlékezés Maimuni-ról, a hétszáz évvel ezelőtt Kairóban elhunyt nagy zsidó bölcshöl. Az első felolvasó *Bacher Vilmos* dr. volt, aki *Rasi* és *Maimuni* című előadásában szembeállította a zsidóság két nagy alakját. Ez az összehasonlítás aktuális azért, mert a jövő év tavaszán lesz a nyolcezredes évfordulója *Rasi* halálának is. A felolvasó méltatja mindkettőnek jelentős működését és kiemelte főképpen a különböző hatások, amelyet a zsidóság szellemére gyakoroltak. A nagy tetszéssel fogadott előadást *Klein Mór* dr. értekezése követte *Maimuni* életéről és műveiről.

© Az iparművészet karácsonya. Az Iparművészeti Társulat karácsonyi kiállítását állandóan rendkívül nagy közönség látogatta. A kiállítást, mely tizenhét nap óta van nyitva, harmincegyezeren tekintették meg s így egy napra átlag kétezer látogató esik. Ez oly nagy szám, amelyet

egy esztendőben sem érték még el s kétezer látogató is csupán ünnepélyes megnyitások alkalmával szokott megfordulni kiállításokon. A művásár is igen dűnken folyik; a kiállított tárgyak közül eddigleg tizenháromezer korona értékűnél többet vásároltak. Az állami aranyérmét január első felében itélik oda.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ A kassai vasutasok ügye a Kurjánál. A királyi Kuria ma első ízben foglalkozott olyan bünpörről, amely a vasuti sztrájkból támadt. E pör, amelynek a kassai vasutasok a vádlottjai, annyival fontosabb, mert a Kuria állásfoglalása természetesen a többi pörre is kihat. A kassai törvényszék a sztrájkból kifolyólag nyolc vasutat helyezett vád alá hivatalos hatalommal való visszaesés és büntető címén, mert a munkát beszüntették. A vádlottak: *Gabányi Lajos, Mersicz Géza* és *Zombory János* hivatalnokok, továbbá *Pavkovic Dusan, Lichtenstein Armin, Szabó Sándor, Jurcsó Gyula* és *Lebanovic Gusztáv* altisztek. A tárgyalás során, amely két napig tartott, valamennyi vádlott tagadta a terhére rótt cselekményt. A törvényszék *Jurcsó Gyula* kivételével valamennyi vádlottat a hivatalos hatalommal való visszaesés büntetésében bűnösnek mondta ki és ezért *Pavkovicot* és *Lichtensteint* fejenként háromhónapi, *Szabót* és *Lebanovicot* kéthónapi, *Gabányit*, *Mersiczet* és *Zomboryt* egy-egy hónapi fogházra és a hivatalvesztésre ítélte.

A kassai ítélőtábla azonban megváltoztatta a törvényszék ítéletét. *Pavkovicot*, *Lichtensteint*, *Lebanovicot* és *Szabót* a sok enyhítő körülményre való tekintettel nyolc napra fogházra ítélte, *Gabányit*, *Mersicz* és *Zombory* tisztviselőket pedig felmentette, mindamellett, hogy az ítélet megokolása kimondta, hogy a vasutasok közszűréselők. A három tisztviselőt ugyanis az állomásfőnök nem hívta fel munkára és a tábla ezért mentette föl őket.

Az elítéltek semmisségi panaszával ma délelőtt foglalkozott a Kuria I. büntető tanácsa *Doga-vir Tamás* előadásában. A vádlottak azt vitatták, hogy a vasutas nem közhivatalnok és azt állították, hogy nem összebeszélés folytán hagyták abba a munkát, hanem ellenállhatatlan kényszer folytán sztrájkoltak az összes vasuti alkalmazottakkal együtt.

Dr. Vátsányi Vilmos védő kizárólag annak bebizonyításával foglalkozott kétfőrs beszédében, hogy a vasutas nem közhivatalnok, mert az közhatalosi teendőket nem végez, ami legelőször követhetné a közhivatalnoknak. Hivatkozik a tekintetben a törvény indoklására és arra is, hogy a privat vasutak alkalmazottjai ugyanazon jogvédelemben részesülnek, ugyanolyan esküt tesznek és ugyanolyan szabályzat szerint végzik szolgáltatukat, mint a Máv. alkalmazottjai. Bizonyítja, hogy az államkincstár tulajdonát képező Máv. cégjegyzőve van, saját autonóm nyújtással bír, melybe az alkalmazottak is választottan igazgatósági tagokat. Beszél a vasutas eventuais rendőri hatásköréről is és kifejti, hogy büntetőjogilag nem lehet valakit közhivatalnoknak kinevezni, ha ezt a közjog vagy közigazgatási jog határozottan annak nem minősíti. A törvények egész sorával vasuti és miniszteri rendeletekkel bizonyítja, hogy a vasutast sohasem kivánták köztisztviselőnek tekinteni. *Baross Gábor* többször is határozottan kimondta, hogy a vasutas nem is állami alkalmazott. Végül a Kuria 58. sz. döntésvényét bírálta és figyelmeztette a legtöbb törvényszéket azokra a horribilis következtetésekre, amelyekkel ez a pör jár; ilyenek a horvát vasutasok ügye, a közösi pótdátó s.b.

Ezután *Kelenen Mór* elnök a tárgyalást holnapra naponta el, amikor *Baross Marcell* védő és *Tassy Pál* koronaügyész fognak felszólalni.

§§ A törvényszék rágalmozója. *Kiss Lajos* volt szövegi adóhivatali ellenőr tavasszal beadványt intézett a pénzügyminiszteriumhoz, amelyben hevesen nekirámtad a budapesti büntetőtörvényszéknek. Azt az állítást közzétette meg, hogy a törvényszék egy jövedék-kínagást ügyben a bűnös fellet paktált.

— Ennél a törvényszéknel — ugymond — bűnös szövekezést találtam s teljossitva érzem magamat, hogy azt a törvényszéket sós-nak és kor-mos-nak deklarájum.

Az igazságügyminiszter felhatalmazására hivatalból üldözendő rágalmozója vétségé miatt fogta perbe az ügyészség *Kiss Lajost*. A Kuria a pestvidéki törvényszéket delegálta az ügy tárgyalására. *Báno* bíró mára tűzte ki a főtárgyalást, amelyet azonban nem tarthatott meg, mert a vádlott neu

jelent meg. Minthogy tárgyalásait nem igazolta, a bíróság elrendelte, hogy a jövő tárgyalásra Kiss Lajost csendőrök vezessék elő.

§§ **A sikkasztó bécsi bankszolgá.** Bécsből jelentik, hogy ma kezdődött meg az esküdtbíróóság előtt Jenner Antal, a sikkasztó bankszolgá bűnpörök tárgyalása. Jenner szolgája volt a német takarékpénztárak központi bankjának. Egyszer amikor pénzt birtak rá, hogy egy másik banka ügyvevőmunkán elültetné és magával vitte a kezére bizott 235.000 koronát. Nagy apparátussal fogott hozzá a bécsi rendőrség a sikkasztó felkutatásához; heteken át azonban hasztalan keresték. Már-már azt hitték, hogy sikerült Amerikába eljutnia, amikor végre Bécsben, egy barátja lakásán rákadtak. Jennernek volt néhány bűntársa is, akivel az egész tervet kieszelte. Ezek aztán a sikerült sikkasztás után nagyban igyekeztek eltüntetni a nyomokat és rossz irányba vezetni a rendőrséget. Ezek közül való volt az is, aki lakásán elrejtette. Jennerrel együtt most a vádlottak padjára kerültek bűntársai is: Reichbuchner Miksa főnyaképes és a felesége, Schödel Ferenc cipészsegéd, Gottstein Vencel hivataloszolgá, Schödel Lipót, Flick Lajos hivatalnok, Auer Viktória magánzó és Gottstein József bádógomunkás. A tárgyaláson Gottstein kivételével valamennyi vádlott töredelmesen vallott. A tárgyalás előreláthatólag néhány napig fog tartani.

§§ **Elméa háziasszony.** Gombos Katalin szobalány becstelensége miatt bepörölte volt urnőjét, mert olyan bizonyítványt adott neki, amely érdekében törtéte ketté szobalányi pályafutását. A bizonyítvány így szövelt:

Gombos Katalin tizenegy hónap híján egy esztendeig szolgált nálam. Ezen idő alatt szorgalmas volt — a szomszéd családok látogatásában, mértékletes — a munkában, gondos — a saját dolgaira nézve, okos — a kifogások kieszelésében, barátságos — idegen férfiakhoz, hűséges — kedveséhez és becsületes — ha minden el volt zárva előle.

Gombos Katalint ilyenformán sehol sem fogadták meg szobalánynak. A bepanaszolt urasszony a mai tárgyaláson a szobalány kesergésére azzal válaszolt, hogy nem érdemelt jobb bizonyítványt. A bírór erre fölvilágosította, hogy rossz bizonyítványt nem szabad adni. Az urasszony magáért, hogy más bizonyítványt ad a lánynak, mire az visszavonta a panaszát.

§§ **A nagyfőúri apagyilkosság.** Megrendítő családi dráma játszódott le október 24-én Nagy-kátán. Kármán István gazda és felnőtt, László nevű fia között veszekedés támadt, miközben a fia annyira dühbe borult, hogy forgópisztolyal atyjára lött, aki szíven találva, holtan rogyott össze. Az apagyilkos fia rémületében öngyilkossági kísérletet követett el. Az egyik lövést a szájába röpítette, egy másik lövéssel a torját lötte keresztül, végül kétszer a mellébe lött, de mégsem halt bele sebbe. Hetekig lebegett élet-halál között, míg végre jobbrafordult az állapota. Most már lábadozik. Dr. Aczél pestvidéki törvényszéki bíró ennek folytán elfogadta a parancsot adott ki c. lene. A még mindig roskatag rabot tegnap délután szállították be a csendőrök a pestvidéki törvényszék rabkórházába. Kármán Lászlót ma már ki is hallgatta a vizsgálóbíró. A megtört gyilkos háláigalása során elpanaszolta, hogy atyja egyre üldözte, szidalmazta, sőt gyakran meg is verte. A gyilkosság napján is heves jelenet volt közöttük és ekkor az önértetében sértett fia önfelédten apjára lött.

§§ **Papírész a képviselőházban.** A képviselőház valamelyik ülésén Ross Józsi és Stern Ede a kaztáról egy szocialista kiáltvány sok-sok példányát dobálták le a képviselő urak fejére. A rendőrség ezért a cselekedetükért kitiltotta őket a főváros területéről. A rendőrségnek ezt az intézkedését keményen megtámadta a Függetlenség Szekciójának. A cikkíró, Francia Gyula asztalossegéd a rendőrséggel egy kalap alá fogta a belügyminisztert is és ebből az apropóból nekitámadt az egész vagyonos osztálynak.

— A gyűlölet lángjával szeretnők — mondta többek közt — e sorokat írni, hogy föllázadnának a jogtalan milliók és hatalmas erőkkel söpörnek el e gonosz hazugságon épült társadalmat. A sötét tudatlanság és jogtörvényes hazugság élünk. A munkásság egyéni szabadságait lábál tiporják a társadalom kiváltságosai. Mi szerencsétlen elnyomottak, sőtét Azsia lakói irigy szemekkel tekinthetünk orosz

testvéreinkre, irigylhetjük azt a szabadságot, mit a kanacsuka hazájának lakói élveznek. Ezredéves alkotmányunk utolsó foszlánya is eltűnt; eltemetett azt a hivatalos hatalom, a gonosz lelkű reakcionáriások próbákja, gróf Tisza István, Magyarország minisztere önmaga.

A kemény cikk miatt osztálygyűlésre való igazgatás sajtóvétségéért idézte perbe *Fra. cia* Gyulát a budapesti királyi ügyészség. A mai tárgyaláson az esküdté marasztaló verdikció alapján egy *havi államfogházra* és száz korona pénzbüntetésre ítélte a bíróság a vádlottat, aki védőjével, dr. *Cuhi* Somával együtt megnyugodott az ítéletben.

§§ **A pánszláv ügyvéd a fegyelmi bíróság előtt.** Kabina Ferenc pánszláv igazgatóról hírdelt békásmegyeri ügyvédet a budapesti királyi törvényszék, mint esküdtbíróóság nemzetiség elleni igazgatását egyszer három hónapi államfogházra és 200 korona pénzbüntetésre, más esetben pedig egy hónapi államfogházra, és 10. korona pénzbüntetésre ítélte. Ez ítélet alapján a kamara ügyvéze vádat emelt Kabina Ferenc ügyvéd ellen az ügyvédi rendtartás 68. szakaszának b) pontjába ütköző fegyelmi vétség miatt. Ez a szakasz arról szól, hogy fegyelmi vétséget követ el az ügyvéd, aki az ügyvédi bizalomra magát méltatlanná teszi vagy az ügyvédi kar tekintélyét sértő magaviseletet követ el. Brüll Ignác dr. kamarai alelnök előköté mellett ma foglalkozott az ügyvel a nagyváradi kamara választmányja. Miután a vádlott Kabina Ferenc előadta, hogy öreg, betegs ember léte, aki szívbjáza miatt nem tudná elviseelni a tárgyalással járó izgalmakat, védőül Körmendi Lajos dr. ügyvédet kérte fel, aki azonban influenzában megbetegedett. Minthogy azonban a védő már áttanulmányozta az ügyet, becséssége miatt nem jelenhet meg, a mai tárgyalás elhalasztást kérte. Azonkívül kérte a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelkezését és Csáky Károly gróf püspök körlevelének beszerzését, mert ezekre írta meg ezikeit a fegyelmi bíróság rövid tanácskozás után elrendelte a büntető törvényszéki iratok beszerzését. Elrendelte továbbá a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelkezését, valamint Csáky gróf püspök körlevelének beszerzését is, ha ezeknek számát a vádlott ügyvéd nyolcz nap alatt bejelenti. Ez okból — különös tekintettel még arra is, hogy a vádlott védője nem jelenhet meg — a fegyelmi bíróság a mai tárgyalást bizonytalan időre elnapolta.

§§ **Andrejev kormányzó gyilkosai.** Pétervárról jelentik: Andrejev kormányzó gyilkosai, akik a kormányzó sötét kézben megtámadták és agyonlőtték, tegnap áhítottak a pétervári törvényszék előtt. A bírák egy vádlottat halálra ítélték, egy máikat pedig élete fogyatóig való kényszer munkára. Volt egy harmadik vádlott is, azt azonban fölmentették.

Nyiltér.

E rovalan közöltéhet nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Legelegánsabb uri ruhákat

fegővatosabb kiállításban, valamint előnyös ruhabörletet ajánl

TILLER MÓR és TÁRSA

os. és kir. udvari szállító
Budapest, IV. kerület Váci-utca 35. szám.

Sirolin
A LEGVALÓBB TANÁRSOK ÉS ORVOSOKTÓL AJÁNLVA:
TÖDÖBAJOK A LÉGZŐSZERVEK IDŐLT KATARRHUSAI
SCROPHULUS INFLUENZÁ ELLEN VALÓAN CSAK EREDETI ÖVEGREN

TAVIRATOK

Berlin, december 20. A Hedvig-templomban a császár jelenlétében ma tartották gyászmisét Radivill Antal hercegről.

Az orosz cár nevenapján.

Szofia, december 20. Az orosz cár nevénapja alkalmából tegnap reggel a fejedelmi palota kápolnájában ünnepes Tedeum volt, amelyen megjelentek Ferdinánd fejedelem, Boris és Cyril hercegekkel, a miniszterek, az orosz diplomáciai ügyvivő és a fejedelmi udvar. Az orosz diplomáciai ügyvivőség kápolnájában délben tartott istentiszteleten is megjelent a fejedelem udvarával. Az orosz ügyvivőségén adott dejeuner a fejedelem pohárköszöntőt mondott az orosz cárra, családjára és a Romanov-ház dícsőségére, mire az orosz diplomáciai ügyvivő

mondott pohárköszöntőt a fejedelemre és családjára. A fejedelemnek adott diszraklamra a fejedelem poharát az orosz hadsereg üritette.

A német kereskedelmi szerződés.

Bécs, december 20. A magyar és osztrák referensok, mint a *N. Fr. Presse* jelenti, ma este utaztak Berlinbe, hogy a kereskedelmi tárgyalásokat a német megbízottakkal ismét megkezdjék. Osztrák részről gróf Auersperg, báró Beck, dr. Rössler miniszteri osztályfőnökök, a közös külügyminisztérium részéről Mihalovich miniszteri tanácsos, magyar részről pedig Ottlik, Biró és Leslyánszky miniszteri tanácsosok utaztak Berlinbe. A magyar és osztrák megbízottak előreláthatólag már szombaton visszatérnek és a karácsonyi ünnepek után ismét Berlinbe utaznak. A mostani értekezlet tehát mindössze három napig fog tartani.

Berlin, december 20. Jól értesült helyről jelentik, hogy az osztrák és a magyar szakeladók munkája aránylag könnyű lesz, mert a diplomáciai uton folytatott tárgyalások a függőben volt differenciák legnagyobb részét elosztatták s egyetlen lényegesebb pont közül van még eltérés, ez az állategészségügyi egyezmény, azonban remény van ahhoz, hogy e tekintetben is létre fog jönni a meg egyezés, sőt nem lehetetlen, hogy még karácsony előtt. A fennálló szerződést a kormány december 31-én fel fogja mondani Ausztria-Magyarországnak, de ez nem tekinthető egyőbnök, csak annak, hogy azok az államok, amelyekkel már létrejött a szerződés, jogosan követelhetik, hogy velük szemben ne járjon el a német birodalom rosszabbul, mint Ausztria-Magyarországgal.

A marokkói szultán az európaiak ellen.

Köln, december 20. A *Kölnische Zeitung* tudósítja táviratozza Tangerből tegnapi kelötél, hogy tekintélyes már forrásból arról értesül, hogy a szultán az ukmakkal folytatott tanácskozás után az összes európaiakat elbocsátotta szolgálatából. Az a körülmény, hogy a szultán ezt röviddel a francia küldöttségnek Fezbe való utazása után rendelte el, arra vall, hogy a szultán marokkói klifik beiktatása alatt van, s az összes európaiaknak Fezbe való elűzésére törekszik.

Páris, december 20. A *Matin* naplónak jelentik Tangerből, hogy a szultán amaz elhatározása folytán, hogy összes európai hivatalnokait elbocsátja, a francia katonai bizottság is kénytelen lesz a városot elhagyni. Hír szerint csak a tangeri és udai marokkó-alfiri határon lévő francia katonai oktatókat nem éri ez a parancs. A *Matin* tudósítója hozzátesszi: Franciaország, mely Marokkóban békésen akar előrehatolni, hogy a katonai bizottságot, melytől az ország nyugalma a legnagyobb részben függ, eltávolítsák vagy kicserélsék, ellenéni fogja.

Páris, december 20. Delcassé külügyminiszter erőlyesen követelte a marokkói szultántól az idegenek kiutasítására vonatkozó rendelet visszavonását és komoly megerőltetéssel fenyegetődzött, ha a szultán nem tágit.

London, december 20. Londoni lapoknak táviratozzák Tangerből, hogy a szultán a francia az angol és az olasz követésegtől a katonai attasék elbocsátását követelte, viszont az angol és a francia követések hallani sem akarnak erről. A szultán elégedetlen a külügyi és a hadügyi miniszterekkel, akik Franciaországgal rokonszenveznek.

Kilenc ember tüzhálála.

Mincapolis, december 20. Egy szállodai tűznél ma kilenc ember esett áldozatul. A szomszéd ház bevakand.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, december 20. (Osztrák-magyar bank.) A bécsi igazgatóság ma báró Wintersteiner alkormányzó elnöklésével tartott ülésén választások, azaz újbólválasztások történtek. A bécsi főintézet cenzorai neveztek ki Luschnitz Miksát, Lehner Viktort, gundof Mayer Oszkár és Trebitsch Lipót.
Bécs, december 20. Eladatott buza tisztaviddéi 10.70—11.15 K., búsági 10.40—1.85 K., mosoni 10.40—10.65 K. Rossz, tót felvidéki 8.10—8.30 K., pestmegyei 8.15—8.30 K. Tengerei: magyar 8.20—8.35 K. La Plata 7.95—8.10 K. Zab: magyar 7.30—7.80 K., válogatott 8.15 K.

REGÉNY

Detektiv-kisasszony.

Iria: OLD SLEUTH.

(13)

Csak egynéhány szót tudott elolvasni, de azok angol nyelven voltak írva. Tehát aggodalmi nem voltak alaptalanok.

A szerény francia szobaleány valami kitanult szélhámos leány lehetett. Az egyszer bebizonyult, hogy tud angolul írni, ha nem is beszél angolul; de az meg lehetetlen, hogy ha valaki írni tud, a nyelvet ne értse, gondolta Cameron.

Miután ezt látta, ismét visszatért az előszobába, felhuzta cipőit és gondolkodni kezdett, hogy mit tegyen. Végre abban állapotod meg, hogy egész hátrán bemegy a szobába, a teleirt papirlapot elveszi a francia leány elől és aztán szemébe vágja ravaszágát.

Mielőtt ezt a tervét véghez vihette volna, igen különös dolog jött közbe.

Hallotta, hogy a francia leány a folyosón át kifelé jön.

Valami kis dalecskát dudolt, oly boldogan és ártatlanul, mint egy kis madárka. Mikor a szobába lépett és meglátta Mr. Cameron, kedvesen felsikoltott, zavartan megállott, aztán gyorsan a másik szobába sietett, ahonnan gyorsan vissza is jött, aztán még egyszer megfordult és újra bejött, illedelmesen és féltékeny meghajolt Mr. Cameron előtt, arca olyan piros lett mint a tűz, és mialatt egy telit irt papirlapot adott át Mr. Cameronnak, így szólt:

— Ah, kedves moszjő, én vagyok kek! Látja itt a lecke angolbe!

Mr. Cameron reánezett a teleirt lapra. Ugyanaz volt, mit a tükörben látott, félig francia, félig angol mondatokkal volt teleírva.

Cameron egészen elámult. Néhány szót intézett hozzá, és a leány elébe tartotta a francia-angol szótárt.

Erre még néhány szót mondott neki, de a leány tagadólag rázta meg fejét, aztán a legártatlanabbul így szólt:

— Nagyon hamar tanulom az angol nyelvet.

Mr. Cameron úgy érezte hogy tévedett, és hogy aggodalmi alaptalanok voltak.

Lehetetlennek tartotta, hogy ez a leány most komédiát játszott előtte.

A ravasz ember elfelejtette, hogy a tükörbe ketten is láthatnak, és hogy e pillanatban őt csapták be legjobban. A jelen éppen véget ért, amikor Mrs. Cameron lépett be és franciául valamit mondott a leánynak, aztán mindketten bementek a szalomba. Mialatt a leány Cameronnal beszélt, egy Wilbur Henryhez intézett levél töredékét rejtegette zsebében.

— Éppen az előbb nagyon féltém, jegyezze meg Cameron.

— Mitől ijdt meg? Talán szobaleányom szerelmet vallott önnek?

— Ezt nem tette. De azt hittem, hogy most írott példával bebizonyíthatom önnek, hogy valami csalóval van dolgnak.

— Ostobaság, kiáltotta az asszony, mialatt Mr. Cameron elbeszélte a történeteket. És úgy tett, mintha az egész dolgot bolondságnak tartaná. De ő maga is nagyon gonosz és ravasz asszony volt.

Magában elhatározta, hogy ő is megfigyeli ezután a francia leányt. Az igazat természetesen egyáltalán nem sejtette, de neki más okai voltak arra, hogy a leányt figyelemmel kísérje.

Ha az idegen leány komédiát játszott, akkor az nagy baj, gondolta a ravasz asszony, és egy pillanattal alatt meglepő eredményre jutott.

Miután Mr. Cameron elment, leült és elmélyedt gondolataiba.

Ravasz, álnok emberek rendszerint gyanakodók és ha egy nő gyanakodik, akkor ezse rendszerint legyőzi érzelmeit, különösen akkor, ha az utóbbiak anélkül is háborognak.

Különösnek találta, hogy ez a leány oly szolgálatkés és oly illedelmes vele szemben; és Mr.

Cameron mindamellett minden alapos ok nélkül gyanusította.

Az asszony ettől kezdve mindenben gyanusát látott.

Érthetetlennek találta, hogy Mr. Cameron csak úgy véletlenül találkozott a leánnyal a szobában, és Cameron különös gyanúját is csak kifogásnak vélte; egyáltalán nagyon furcsa volt előtte az a körülmény, hogy amidőn hirtelen belépett a szobába, Cameron nagy érdeklődéssel beszélgetett a szobaleánnyal.

Az a történet, amelyet Cameron neki elbeszélt, szintén oly különösnek és csodálatosnak tűnt fel előtte, hogy el sem hitte.

Mrs. Cameron Coulter Dicktól hallotta, hogy férje igen ravasz és agyafurt ember. Azt is tudta, hogy ameddig viszonyt folytat vele, nyitva kell tartania szemét.

Gondolkodásának végeredménye az volt, hogy a francia leány tölvaj és hogy Mr. Cameron fogadta fel, hogy őt ellenőrizze.

— Mindenre el vagyok készülve, vélte az asszony, és ha észreveszem, hogy gyanum alapos, akkor majd tudom mit teszek vele. Majd megtudja akkor, hogy fejét az oroszláncokba dugta. Majd betömöm a száját, tette hozzá rekedt hangon, mialatt arca borzalmas kifejezést állított.

De arca egy pillanat alatt megváltozott, és a legközönyösebb hangon hívta be a leányt a szobába. A leány betapogott és Mrs. Cameron hirtelen azt kérdezte tőle angolul:

— Az előbb levelet írtál?

A leány zavarba jött és fejét rázta.

Mrs. Cameron átlátta férje taktikáját és elpirult.

Aztán franciául szólott hozzá, valami közönyös dolgot kérdezett és a leány gyorsan válaszolt. Ezer az estén, körülbelül két órával később, hogy az állítólagos francia leány visszavonult szobájába, Mrs. Cameron belépőzött szobájába.

A ravasz asszony valami világos folyadékkal telt üvegeset és egy selyem zsebkendőt vitt magával.

Nyilván elakarta altatni, hogy aztán átvizsgálhassa ruháit és csomagjait.

A két ravasz asszony között nagyon veszedelmes játék kezdődött meg. Mrs. Cameron mindenre el volt készülve, mert mindennel ellátta magát, és lady Macbeth-szerű lépésekkel ment abba a szobába, ahol nagyon meglepő felfedezések vártak rá. Mihelyt a szobába ért, kinyitotta a zsebkendőt, benedvesítette az üvegesben lévő folyadékkal és óvatosan közeledett az ágyhoz.

Elővigyázatosan tapogatta végig a párnát és egyszerre — hideg borzalom futott át testén, mert kezeivel nem tudta megtalálni a leány arczát.

Reszkető ujjával meggyújtotta a gázlámpát és csodálatában felkiáltott. Az ágy üres volt, érintetlenül állott ott.

Most már tul volt minden kétségen. Ezt a leányt bizonyára Cameron fogadta fel, hogy kémkedjen és mindenről tudósítsa, ami a házában történik.

A ravasz asszony még csak közel sem járt a valóhoz!

TIZENKETTEDIK FEJEZET.

Csodálatos felfedezés.

Mialatt Mrs. Cameron szobaleányának szobájában kutatott, azalatt egy olyan kalandba boesátkozott, amelynek következményei is voltak.

Goofet Kaofé oly jól játszotta szerepét és már aznyi anyagot gyűjtött össze, hogy bizton remélte, hogy az ellopott papirokat visszaszerzi.

De bizonyos rendszabályokat addig nem akart igénybe venni, míg az ügy minden tekintetben nincs teljes biztonságban kezei közt.

Coulter Dick kezait jól megjegyezte magának. Félt, hogy még ő maga szalajtja el az áldozatot, ha a meghatározott úttessel nem a kellő pillanatban találná. Azt is tudta, hogy munkájának csak akkor volna értéke, ha a papirokat eredetiben tudná visszaszolgáltatni tulajdonosának kezébe.

Azon az estén, amikor a leirt események lejátszódtak, a kellő időben valóban szobájába ment.

de ott csak néhány pillanatig tartózkodott, aztán nagyon különös dolgokat csinált.

Egy szük nyílás láthatatlan ajtaját kinyitotta, kimászott a tetőre. Könnyedén végigszuszt rajta, míg egy másik nyíláshoz nem ért. Itt is félretolta az ajtót és azon át az első emeletre jutott, hol egy másik szoba ajtaját nyitotta ki, amely nagyon csinosan volt berendezve.

Hogy olvasójuk ne törjék sokáig fejüket hiába, megjegyezzük, hogy ugyanabban az időben, amikor a francia leány Mrs. Cameron szobálatába lépett, egy szerény külsejű nő kibérelte az első emeleten lévő kiadó szobát, mely éppen Mrs. Cameron lakása alatt volt.

(Folytatjuk.)

KÖZGAZDASÁG

Női iparfelügyelők.

Budapest, december 20.

Amikor a gazdasági átalakulás mind több és több nőnt a gyárak füstös légkörébe és a női munka a gyárakban szilárd és tántoríthatatlan helyet foglalt el, kialakultak az új viszonyokból természetesen folyó új társadalmi feladatok és problémák.

A munkásvédelem kérdése több új irányt nyert a női munkásság betódulásával és új feladatok nyíltak a szociálpolitikusok előtt. Az iparfelügyelet, a munkásvédelemnek ez a fontos eszköze a női munkásokra való tekintettel a legtöbb kultur-államban akként bővítette a körét, hogy megfelelő számú nőket is foglalkoztat.

E foglalkoztatásban persze Amerika járt elől, ahol már 1889-ben Kanadában és az Unió több államában találunk női iparfelügyelőket, kik közül többen nemcsak a munkásnők helyzetének vizsgálatával voltak megbízva, hanem szélesebb alapon dolgoztak. Illinoisban az iparfelügyelőnek nevezték ki Mrs. Florence Kelley-t. Európában Franciaország ismerte fel leghamarabb a női iparfelügyelet intézményének nagy fontosságát és már 1893-ban nevezte ki az első iparfelügyelőnőt; 1899-ben már magában Párisban 10 nő működött ilyen minőségben és a vidéki ipari központokon szintén néhány. Angolországban a női szervezetek 1877-ben kezdték hangoztatni, hogy a munkásnők heizete a női iparfelügyelő alkalmazását feltétlenül megköveteli. Hangsúlyozták, hogy csak nőkel szemben nyilatkozhatik teljes bizalommal, egész őszintén a munkásnők, kinek telán egészségügyi panaszai vannak. Joggal emelték ki azt a hátrányt, amely a férfielügyelővel szemben a szeméremtől gyorokot hallgatásból eredhet. Végül meggyőződéssel hivatkoztak a nőnek arra a mélyebb beolvasásra, amely záogja a nagyobb eredmény elérésének is. Az angol nők azonban csak 1893-ban láttak sikerrel mozgalmuknak. Annál gyorsabb tempóban fejlődött ezután az oly nehezen életbeléptett intézmény. Hollandia, Németország és több más állam követte a példát, úgy hogy ma már a nők ily minőségben való alkalmazásán nem igen vitatkoznak senki.

Nálunk persze még meg sem indult ez a vita, mert nálunk az iparfelügyelet intézménye maga oly gyenge lábón áll, oly kevéssé fel meg igazi nagy szociálpolitikai hivatásának, hogy legkevésbé sem csodálhatjuk ezt a maradiságot. Hisz nálunk az iparfelügyelőség fogalmával, lényegével sincsenek teljesen tisztában. Emlékszem pl. hogy 2-3 évvel ezelőtt egy haza üveggyáros szakmája hivatalos lapjában szörnyű javeszékkelében tört ki, mert az iparfelügyelő megütötte, hogy 8-10 éves gyermekeket alkalmazzon az üveggyártás rontó munkájánál, illetve többször utalt az ilyen gyermekek iskolakötelezettségére. A sértett erény siralmas hangján panaszoalta a gyáros az iparfelügyelő galadáságát, mert hisz mindenképp tudja, hogy az üveggyárak a gyermekmunka nélkül nem lehetnek meg. Csinos egy iparfelügyelő, amely a helyett, hogy őrizné a magyar ipart mindenben megnehezíti a helyzetét! Ez a keserves kitékadás tisztán elclapban volna múltó helyén, komoly szaklapba azonban szomorú bizonyítéka iparosaink szociálpolitikai értelmetlenségének. Ahol iparfelügyelőtől azt várják, hogy az iparra felügyeljen, s mit sem tudnak arról a biva-

tásáról, hogy az ipari munkásság törvényes joga felett örökadjék, ott nem remélhetjük az utolsó statisztika szerint 194.561.161. számláló női ipari munkásságunk számára kívánatos női iparfelügyelet szervezését. Epeelőre nem várhatjuk a közönség támogatását és irányban, de a kormány belátására sem számíthatunk. Hiszen kereskedelmi kormányunk az iparfelügyelet lényegét az intézmény igazi lényegétől épp oly messze keresi, mint az imént idézett gyáros.

Ha végignézzük az iparfelügyelők hivatalos jelentéseit, szinte azt bízhatjuk, hogy a kazánvizsgálat az ipari felügyelés alfája és omegája. A munkáshelyzet tüzetes megvizsgálása teljesen mellékes. Alig akad a sok mérnök közt, aki azzal is tördőnk; sőt aki hivatásának teljes megértésében többlet is tenne a kazánvizsgálatnál és a telep engedélyezésnél, többlet a munkás jóléte érdekében, az rá sem ér, mint ahogy ezt néhány őszinte iparfelügyelő hivatalosan is jelenti.

Munkásvédelmi törvénykezésünk nincsen. Csoda-e hát, ha a kormány nem igen bánja, betartják-e a munkaadók azt a pár rendelkezést, amire hébe-korba port hintettek az ilyen törvénykezést sürgezők szemébe?

Ki tánja, hogy az üzemek óriási százalékát sohase vizsgálhatja meg iparfelügyelő? Éjjeli munka náunk hátartalan, de éjjeli inspekciónak nincs köze. Jellemző volt erre nézve a budapesti iparfelügyelés 1902-ről szóló jelentése. Szószent: „A budapesti iparfelügyelői kerületben 857 telep lett volna megvizsgálendő, de csak 516-ot, vagyis az összes telepek 60 százalékát vizsgálhattuk meg, 341 pedig vizsgálatlanul maradt. Az összehátralék 74 százaléka Budapestre, 26 százaléka a vidékre maradt. Hogy nem az iparfelügyelők jóakarátán mulott az eléggé nem kárthatandó törvénytelenység, a jelentés további szövegéből tünt ki: „Igen kívánatos volna, hogy amint azt a törvény is rendel, évente a kerület minden telepe legalább egyszer vizsgáltsák meg, de ez csak akkor lesz lehetséges, ha kellő számú munkaőrrel lesz gondoskodva. A budapesti kerületi iparfelügyelő jelenlegi személyzetével az lehetetlen.“

Éjjeli vizsgálat — sajnos — az 1902. évben sem eszközöltött egy sem és pedig ugyancsak a fentemlített okból, noha az munkásvédelmi szempontból igen kívánatos volna, mert éppen az éjjeli munka, amely természetesen veszélyesebb, mint a nappali munka, nincs szabályozva és ellenőrzve. Az éjjeli munkás rendszerint csak rikkán van teljesen kipihenve, mert a pihenésre csak nap egy részét egybeteendővel, sokszor mellékfoglalkozással tölti el és éjjel a rosszul világított telepen sokkal könnyebben botlhatnak el valamely kiálló tárgyba, könnyebben juthat keze vagy lába valamely kerék kullói közé és könnyebben zuhanhat le valamely aknába. A 16 éven alóli gyermekek éjjeli foglalkoztatását éppen csak éjjeli vizsgálatokkal lehetne vélemig megakadályozni.“

Pedig a gyermekmunka szörnyű viszonyairól a laikus is alkothat magának fogalmat a száraz hivatalos jelentés következő soraiából: „Első sorban áll a tanoncok éjjeli foglalkoztatása, ami különösen a sütőiparban és vendéglői iparban mutat nagy szabálytalanságokat. A késő éji órákban 14—15 éves fiukat látunk pékségdeknek segédkezni avagy a vendéglőkben kiszolgálni. Az ipartörvény 64. §-a a 14—16 éves tanoncok részére csak 10 órai nappali munkát engedélyez, a 65. § pedig kivételes üzemekre megengedi a tanoncoknak éjjeli foglalkoztatását is, de csak úgy, hogy éjjel legfeljebb 5 órát dolgozzanak. A törvény ezen rendelkezését azonban ehol sem hajlják végre. Látjuk, hogy a vendéglői tanonc már reggel 6—7 órakor seper, töröget, tisztogat és rendez, ezután egész nap talpon van csak éjjeli 1—2 órákor hajthatja le a fejét, sok helyen a legszerényebb kívánalmaknak sem megfelelő fekhelyre, hogy onnan 5—6 órai alvás után ismét felzassák. Ez a gyerek tehát nap-nap mellett 17—18 óra hosszat van munkában. A sütőiparban a gyerekek este 10—11 órától egyfolytában dolgozik reggelig, aztán a kész sütemény szétválogatásával tölti délelőttjét; alig jut ideje pihenésre, legfeljebb csak délután.“

A jelentés megállapítja e vértízító tényeket a nélkül, hogy az iparfelügyelés tehetetlenségét méltatlankodva hányá fel azoknak, akik a kereskedelmi társadalmat nem tudnak még néhány kereszt ki-erőszakolói a munkásvédelem céljaira.

Ha teljesen mellőzzük is a kétszázszernyi női ipari munkásság érdekeit, a gyermekmunka védelme sürős feladatunkká teszi, hogy az iparfelügyelésben nők alkalmazását követeljük. Legfőbb ideje, hogy az egyoldaluan, csupán technikailag kápzott egyénekből összeállított testületbe olyan elemeket vigyünk, akik nemzetgazdasági, egészségügyi és szociológiai érzékkel menjenek ennek az elősorban humánus feladatnak.

A gyermekmunka szaporodásának pedig jó lesz idejekorán ejét venni, mert egészséges emberanyagra az államnak nemcsak az egyesek jólétének etikai szempontjából, nemcsak az ifjúság megkímélésére való humánus tekintettel, hanem katonaképessége szempontjából van szüksége.

Egyelőre veszedelmesen szaporodik a gyermekmunka. Így a budapesti kerületben az iparfelügyelő 1902. évi jelentése szerint a 16 éven aluli ifjú munkások 4,2 százalékkal szaporodtak az előző évvel szemben, amikor az egész munkásság 4,2 százalékát alkották, míg 1902-ben már 8,4 százalékát alkották. A jelentés szerint ez a szaporodás, némi bűbűnnek, hogy az 1902. évben az ipari viszonyok csökkenő javulást mutatnak.“

Kell e világosabb bizonyítéka annak, hogy az iparfelügyelet lényegét: a munkásvédelmet a mi iparfelügyelői testületünk részben technikai multával való túlterheltség miatt, részben a kellő szociális érzék hiján hanyagolja el?

Nóket az iparfelügyelőbe! Hisz ugyanis nagy a panasz a „tulképesített“ nők miatt. Nyissunk nekik teret ott, ahol a képzettségük és a pedantériával határos lelkiismeretességük mellett olyan tulajdonságokat is munkába visznek, amely kiváló eredményekkel kecsegtet.

A női és gyermekmunkának pedig a nő, a családban jobban edzett tekintetével, sokkal mélyebben lát, visszasságokat hamarabb észrevesz s ami a nő, a munkások bizalmát könnyebben nyerheti meg, mint a férfi.

Bédy-Schvimmer Rózsa.

Magyar Telepítési és Parcellázási bank. Ugy értesülünk, hogy a Magyar Jézálog-Hitelbank, a cs. és kir. szab. trieszti Általános Biztosító Társulat, a Magyar Agrár- és Járadekbank r.-t. a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank és a Magyar Általános Takarékpénztár r.-t. fenti cég alatt 5 millió korona alapítókéval egy telepítési és parcellázási műveletekre hivatott intézetet alapítanak, melynek alakuló közgyűlése már a legközelebbi napokban fog megtartani.

Karácsonyi ajándék a munkásoknak. Néhai Walsér Ferenc szavatyagyáros, a magyar szavatyu-és gépgyár alapítója abból az alkalomból, hogy gyára az 1000-ik tüzifekendőt készítette, alapítványt tett azzal a rendeltetéssel, hogy kamataiból minden karácsony előtt a gyár 12 érdemes régi munkása jutalmat kapjon. Az alapító intenciója szerint évről-évre az Országos Ipari Egyesület névvel szokta kiosztani a munkások karácsonyi ajándékát. Az idén a kiosztás vasárnap délelőtt történt meg az Országos Ipari Egyesület igazgatóságának külön e célra tartott ünnepes ülésén. Falk Zsigmond alelnök üdvözlő beszéde után Gelléri Mór igazgató meleg hangon emlékezett meg az elhunyt alapítóról, mire Falk Zsigmond kiosztotta a karácsonyi jutalmakat (tejkennt 30—40 korona) a Walsér-gyár 12 munkása között, kik közül a legörebb 31, a legfiatalabb 16 év óta dolgozik a gyárban. A munkások közül Passinthy Károly mondott köszönetet. Az élnök végül további buzgó munkásságra és egyetértésre buzdította a munkásokat és munkaadókat.

Meatserségen fehérített liszt. Drezdai konzultációnak jelentése szerint a legújabb találmány a friss lisztnek elektromos uton való fehérítésére és ezáltal fehérebb süteménynek az előállítására, ugylátszik, az előállításban még nem vált be, minek oka az engedélyjuttatás magassága vagy az is lehet, hogy elegendő tapasztalat még nem áll rendelkezésre. A műfehérítést inkább rozslisztre, mint búzalisztre tartják alkalmasnak, miután a szegegyebb népsztyál a könnyen emészthető fehérít-

tett rozskenyertre a nehezebb fekete rozskenyertre szemben előnyben részesíti.

Gazdatisztek gyűlése. A Nem Okleveles Gazdatisztek Országos Egyesülete vasárnap délelőtt tartotta Szilaha István országgyűlési képviselő enoklete alatt közgyűlést. Az igazgatóság jelentéséből kiténik, hogy a tagok száma a tavalyi közgyűlés óta megkétszereződött. Az egyesület a gazdasági nyugdíjnyújtás a revizió alá veendő gazdasági törvényben való rendezését fogja sürgetni és kéri fogja a földművelésügyi kormányt, hasson oda, hogy a nem okleveles gazdatisztek választási jogosultsággal, állami adójuk kétszeres számításának és az egy évi felmondási jogok megszüntetésével bírjanak, de e mellett az 1900. év előtt már a gazdasági pályán működtek se zárrassanak ki a nagyobb és költött birtokokból.

Megszüntetett árufelvétel. Az I. cs. kir. szab. Dunagőzhajózási társulat közli, hogy az árufelvétel Regensburg, Passau és Linz állomásokon december 20-ával megszünteti. Ezután az árufelvétel nyitva marad még — ameddig az időjárás viszonyok megengedik — Korneuburg, Nussdorf, Wien, Pozsony, Gönyő és Budapest állomásokon és ez állomások egymásközi forgalma, továbbá a beltorgalom a Szávában.

Vásárosnokok. (Vámos és Bruszt halósági közvetítők üzleti jelentése.) Az utóbbi napok forgalma, mint ünnepek követő napoké, meglehetősen csendes volt. Az árak alakulásáról a következőkben számolunk be: **Husfélék:** Vidéki mrahahus eleje 60—76, hátulja 76—96 korona 100 kilonként. Olőtt borjú bőrből, hosszan mérve, súlylevonás nélkül 80—100 fillérral voltak a forgalomban kilonként minőség szerint. Sertések szalonnával I. r. 1.01—1.08, II. r. 1.00—1.02, lehuzott sertésbűs I. r. 90—110, II. r. 80—90 korona 100 kilogrammonként. Szépen tisztán kezelt szopos malacok kilója 1.20—1.40 fillér, süldők 20 kilóig 1.10—1.30, 20 kilogrammtól 50 kilogrammig 1—1.10 fillér. Juhhús kilója I. r. 60—70, II. r. 30—50 fillér. **Vadfélék:** Szarvas 60—64, vaddisznó 60—90, őz 90—100 fillér kilója. Szarvas szőrű nagy nyulak darabja 2.30—2.40, fogoly párja 1.40—1.20, fácán-kokas párja 5.60—7.00 korona. **Tojásban** lánghéb az üzlet és ma I. r. friss tolt áru 92—94, gyengébb minőségű 88—90, apadt 84—86, meszes 76—80 koronát jegyzett eredeti ládánként. **Tojermékekben** szilárd az üzlet és ma I. rendű szűv. teavaj 2.00—2.70, jó friss főzővaj 1.90—2.10, friss tehénúró 24—28 fillér kilója. **Vágott baromfi**ban élénk az üzlet és napról-napra fokozódik majd az érdeklődés, miért is nagy tételek felküldését ajánljuk ugy esirékekben, ladaükban és pulykákban. Mai ár. I. r. szépen tisztán kezelt ludakét 1.10—1.16, II. r. 100—106 fillér kilonként. Hízott pulyka kilója 110—130 fillér. **Gyümölcsfélék:** Ma válogatott I. r. alma 32—40, II. r. 20—24 korona 100 kilogrammonként, körte válogatott I. r. zamatos 60—80, II. r. 30—40, főzött körte 24—28 korona 100 kilogrammonként. **Burgonya:** Nagyguonos, válogatott, egészséges róza 8—8.50, sárga 8.50—9, fehér 4.60—5.20 korona 100 kilogrammonként. **Egészséges** makkol faj vörshagyma 21—22 korona 100 kilogrammonként. **Pergetett akácmez** 86—88 korona 100 kilogrammonként. **Déligyümölcsöt** vidékre a következő árakon szállítunk: I. r. narancs 200-as 6.50, 300-as 8.—, 360-as 8 korona ládánként. **Kosárnarancs** 100 kilója 19 korona. I. r. citrom 300-as 6.50, 360-as 7 korona ládánként.

Aru- és értéktőzsde.

— Deczember 20. —

A budapesti gabonátőzsde.

Ugy a kínálat, mint a kereslet ma szintén gyengén alakultak és mindössze 7000 q buza kelt el csendes irányzat mellett változatlan árakon. Rozs és zab esékely forgalom mellett nem változtak, a többi cikkben sines üzlet.

Elszadtott:

Buza: Tiszavideki: 600 q, 80 s k. 10,55 K, 100 q. 81 k. 10,50 K, 200 q. 81 k. 10,42⁵ K, 300 q. 80² k. 10,40 K, 150 q. 80⁵ k. 10,42⁵ K, 350 q. 80⁵ k. 10,45 K, 450 q. 81⁵ k. 10,32⁵ K, 100 q. 80 k. 10,45 K, 100 q. 80 k. 10,42⁵ K, 200 q. 80 k. 10,32⁵ K, 100 q. 80 k. 10,30 K, 100 q. 80 k. 10,3⁵ K, 500 q. 80 k. 10,30 K, 100 q. 80 k. 10,20 K, 2000 q. 80 k. 10,27⁵ K, Budára, 100 q. 79⁵ k. 10,27⁵ K, 200 q. 79 k. 10,40 K, mind három hónapra, Pestnegyvedéki: 100 q. 80 k. 10,35 K, 100 q. 79 k. 10,29 K, mind három hónapra.

Felsőmagyarországi: 800 q, 70 k, 10,27⁵ K, ja nuárra szállítva.

Rozs: 100 q, 7,65 K, 100 q, 7,62 K, kszpéna fizetés mellett.

Zab: 100 q, 7,25 K, 100 q, 7,15 K, 100 q, 7,10 K, 200 q, 7,12⁵ K, kszpénzfizetés mellett.

Az árak 50 legrként korona értéken értendők.

A délelőtti határidőüzletben gyöngült volt az irányzat.

Kötöttek: Buza aprílisa 10.23... 10.20... kor. zár. 10.20-10.21 kor... Buza októberre 8.85-8.88... zár. 8.83-8.84... zár. 7.94-7.95... zár. 7.94-7.95... zár. 7.67-7.64... zár. 7.64-7.65... zár. 7.24-7.23... zár. 7.23-7.24 koronán.

A delutáni határidőüzletben esősédes volt az irányzat. Kötöttek: Buza aprílisa 10.20-10.19-10.21... kor. zár. 10.20-10.21 kor. Buza októberre... zár. 8.83... kor. zár. 8.83-8.84... kor. zár. 7.96-7.97... zár. 7.96-7.97... zár. 7.65-7.64... zár. 7.64-7.65... zár. 7.24-7.23... zár. 7.23-7.24 kor. zár. 7.23-7.24 kor. zár. 7.23-7.24 kor. zár. 7.23-7.24 kor.

A készruvület hivatalos árjegyzése.

Table with columns for Buza, Rozs, Árpa, Kukorica, and other grain types, listing prices in various units and currencies.

A budapesti terménytőzsde.

Table listing various agricultural products like wheat, rye, and corn, along with their prices and market status.

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsdén is teljes üzletlenség uralkodott, melynek hatása alatt a árfolyamok lemorzsolódtak. Lényeges árváltozás nem volt, Jelzálogbank és Közüti aszfalya részvények aránylag jól tartották árfolyamukat.

Valuták és devizák irányzata változatlan. 20 francs arany 19.04-19.10 kor, 20 márkás arany 23.50-23.58 korona. Francia bankjegy 95.22.50-95.52.50 korona. Német birodalmi bankjegy 117.57.5-117.87.5 korona.

Az előtőzsde irányzata gyöngyűlt. Előjárult kötelek: Osztrák hitelrészvény 674.75 675.10 kor. Magyar hitelrészvény 803.25-803.75 kor. Osztrák-magyar államvasut részv. kor. Déli vasut... Jelzálogbank részv. 525.75-526... Leszámlitól bankrészvény... Rímamurányi vasut részv... Közüti vaspálya részv... Városi villamos vasut részv... Erzsébet szanatórium sorsjegy... Magyar villamosági r-t részv... Salgótarjáni részv... Kőszénbánya és téglagyár - Adria... Danubius... Kereskedelmi rt... Magyar aszfalt... koronán.

A déli tőzsde irányzata változatlan. Előjárult kötelek: augusztus végére: Magyar aranyárjárdék... Magyar koronajárdék... Magyar hitelbank részvény 802.75-803... Jelzálogbank részv... Leszámlitól bank részv... Rímamurányi vasut részv... Közüti vaspálya részv 667.25-67.75 Városi vill. vasut 339... Osztrák hitelrészv. 674.6-674.75 Osztrák-magyar Államvasuti részvény 648.16... Déli vasut... koronán.

A helyi értékek piacán esősédes uralkodott. Forgalmában voltak: Franklin 493-495, Adria 449.50-451, kereskedelmi bank részvények 2370 koronán. Díjbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekét holnapra 4-5 korona, 8 napra 8-10 korona, decz. végére 19-21 korona. Az utótőzsdén tovább hanyatlottak az árfolyamok. Zárólatok maradt: Osztrák hitelrészvény 673.90... Magyar hitelrészvény 803... Osztrák-magyar államvasut részv. 647.75 Déli vasut részv... Leszámlitól bank részv. 462.50 Jelzálogbank részv... Rímamurányi vasut részv. 515... Közüti vaspálya részv. 667.50 Városi villamos vasuti részv. 339... Erzsébet szanatórium sorsjegyek... koronán.

A hivatalos zárólatok a következők voltak:

Table showing official closing rates for various banks and currencies, including Magyar Államdevizák, Osztrák Államdevizák, and others.

Table listing exchange rates for various banks like Angol-osztrák bank, Magyar Államdevizák, and others.

Table listing exchange rates for various banks like Magyar Államdevizák, Osztrák Államdevizák, and others.

Table listing exchange rates for various banks like Magyar Államdevizák, Osztrák Államdevizák, and others.

Table listing exchange rates for various banks like Magyar Államdevizák, Osztrák Államdevizák, and others.

Table listing exchange rates for various banks like Magyar Államdevizák, Osztrák Államdevizák, and others.

Table listing exchange rates for various banks like Magyar Államdevizák, Osztrák Államdevizák, and others.

Table listing exchange rates for various banks like Magyar Államdevizák, Osztrák Államdevizák, and others.

Table listing exchange rates for various banks like Magyar Államdevizák, Osztrák Államdevizák, and others.

Table listing exchange rates for various banks like Magyar Államdevizák, Osztrák Államdevizák, and others.

Table listing exchange rates for various banks like Magyar Államdevizák, Osztrák Államdevizák, and others.

Table listing exchange rates for various banks like Magyar Államdevizák, Osztrák Államdevizák, and others.

A bécsi gabonatőzsde. Csekély forgalom mellett tartott volt az irányzat. A bécsi értéktőzsde. A mai tőzsdén is tartózkodó volt a spekuláció. A forgalom a küszöbön álló ünnepek és az alacsony

külföldi jegyzésekre való tekintettel csekély volt. Némái érdeklődés nyilvánult Alpei bányája és Magyar hitel-bank részvények iránt. A serepmóban egyes iparvállalatj részvények folyatlak áremelkedésüket. Jegyzések: Osztrák hitelrészvény 674.25-674.75 kor. Magyar hitelrészv. 802.50-804... kor. Anglobank 291.25... korona. Alpei bányarészvény 491.50-492.75 kor. Osz k-magyar államvasut részv. 649... 649.75 kor. Rímamurányi vasut részv. 515...-615.25 kor. Májusi járadék 100.15 kor. Magyar aranyárjárdék 118.55 kor. Magyar koronajárdék 98.10 kor. Osztrák koronajárdék 100.30 kor. Dohány részv... Török sorsjegy 132.75-132... Adria... Magy. államos közszénbánya... Lszakmagy. közszén... korona.

A déli tőzsde magasabb berlini jegyzések következtében szilárd volt az irányzat. Az üzlet esősédes volt.

Jegyzések: Osztrák hitelrészvény 674... kor. Magyar hitelrészvény...-803... kor. Unionbank 297... kor. Anglobank részv. 291.25... kor. Osztrák magyar államvasuti részv. 648.70... Déli vasut részv. 88.35 kor. Magyar koronajárdék 98.65 kor. Alpei bányarészvény 492.25... kor. Rímamurányi vasut részv. 515... kor. Török sorsjegy 132... kor. Májusi járadék 100.15 kor. Osztrák koronajárdék 100.30 Dohány részv... korona.

A déli tőzsde zárólatja üzletlennel. Az árfolyamok változatlanok. A magancsalmatib 37/százalek.

Jegyzések: Osztrák hitelrészvény 674... korona. Magyar hitelrészvény 803... korona. Anglobank 291.50 kor. Alpei bányarészvény 492.50... kor. Osztrák-magyar államvasut részvény 643.75... kor. Déli vasut részvény 88.50... korona. Rímamurányi vasut részvény 515.50... korona. Májusi járadék 106.15 korona. Magyar aranyárjárdék 118.55 korona. Magyar koronajárdék 98.10... kor. osztrák koronajárdék 100.90 kor. Dohány részv... Török sorsjegy 132... korona.

Napirend, 1904. december 21.

Naplár: Szerda, december 21. Róm. kath.: Tamás ap. Prot.: Tamás. Görög-orosz (december 4.): Pata p. Zsidó: Teboth 13. -- Nap kel 7 óra 31 perczok, nyugszik 3 óra 53 perczok. Hold kel 3 óra 22 perczok delután nyugszik 5 óra 38 perczok délelőtt. -- A horvát miniszter fogad 4 óra kor. -- A főváros közigyűlése az új városházá termében 3 óra kor. -- Osztrálysorsjáték húzása délelőtt 9 óra kor. -- A Magyar Testgyakorlók Köreinek összereszenye a Rudas-fürdő uszodájában delután. -- Utóellenőrzési szembő a haditengerészet. a ruharaktárak, a bosznia-hercegovinai ezredék s a többi intézetek és csapatok legényösgyével a Mária Terézia lakatnyában regel 8 óra kor. -- Téli túrlat a városligeti Műcsarnokban, nyitva 9-4 óráig. Belépő díj 1 korona. -- Nemzeti Szalon téli kiállítása, nyitva 9-8 óráig. Belépő díj 50 fillér. -- Karácsonyi kiállítás a Könyves Kálmán r-t. művészi szalonjában (Nagyvező-utca 37.), nyitva egész nap. -- Új művészeti szalon a Keeskeméti-utca 3. szám alatt, nyitva egész nap. -- Karácsonyi kiállítás az Iparművészeti muzeumban, nyitva 9-7 óráig. -- Jólétközlésű műkedvelői kiállítás a király kigyó-téri bérházában, nyitva 10-8 óráig. Belépő díj 50 fillér. -- Műbarátok Körének karácsonyi kiállítása (IV. Váci-utca 25. szám), nyitva 11-7 óráig. Belépő díj 50 fillér. -- Női műkedvelők a kigyó-téri Théá-főle teremben, nyitva 9-1-ig és 4-7 óráig. Belépő díj 40 fillér. -- Csipke- és hímző-kiállítás a Nemzeti Muzem Kupola-osarmokában, nyitva 9-3 óráig. Belépő díj 1 korona. -- Világítási kiállítás a Technológiai Iparmuzemumban, nyitva 9-12-ig és 6-8 óráig. -- Baba-kiállítás a Népszínház előcsarnokában, nyitva 10-5 óráig. Belépő díj 50 fillér. -- A Rudas- és Rüd-fürdő pályatervei, megtekinthetők a régi képviselőházban 9-4 óráig. -- Magyar iparosok kiállítása a Vigadó felszínti termében, nyitva egész nap. -- Nemzeti Muzem képtára, nyitva 9-2 óráig. -- Országos képtár és metszlet-kiállítás az Akadémiában, nyitva 9-1 óráig. -- Földtani muzeum, nyitva 9-1 óráig. Belépő díj 1 korona. -- Muzémi könyvtár, nyitva 9-4 óráig. -- Akadémiai könyvtár, nyitva 3-7 óráig. -- Egyetemi könyvtár, nyitva 9-12-ig és 3-8 óráig.

KIADÓTULAJDONOS: A MAGYAR HIRLAPKIAÓ RESZVÉNYTÁRSASÁG. Megkezdődött a karácsonyi nagyvásár az olcsó bevásárlási forrásnál. 1 szellő blouz díszelt 1 fr 15 kor. 1 pummi óv szines vagy fekete 19 kor. 1 hajtott szattvauör 6v szines v. fekete 43 kor. 1 selyem o.óh sebal inden szinben 55 kor. 1 divat cloin kötény 49 fr. 1 selyem meliúg felőv vagy szines 1.63, 2.51 tuzak galter minden alakban 80 kor. 61 tuzak keszle szines vagy toner 1.23. 1 pár bokavédő pánt, szürke vagy fekete 75 kor. Fél tuzak fogház kötétt szoci 1.63. Fél tuzak tuzta vaszon kondó szines szellő 1.25. 1 kavós garnitúra 6 szalvátal 99 kor. Videkre utatvélt küld WALTER A. és Társa. Budapest, József-körút 30. sz.

SHINHAZAK.

Szerda, 1904. december 21-én.

NEMZETI SZINHAZ.

Vén leányok.

Vizjáték 4 felvonásban. Irta: J. M. Bérre. Fordította Mihály József.

Személyek:

- Valentia Mihályi
- Richard Némec
- Szörényi Náray
- Blades Bozaszegyi
- Egy gonosz Gyenes
- Tomon Halász
- Irabella Bathori
- Szava Lányi
- Procha P. Márkus
- Mary Nagy J.
- Fatim T. Némec
- Hárméla T. Virvári
- Charlotte Paulay
- Harlette Búdosfalvi
- Patty Jászai

Kezdeté fél 8 órakor

Heti műsor:
Céltörök: Helikon éneke.
Pénke: Hári.
Szombaton: A színház java.
Vasárnap: d. n. A vasárnap este: V. n. éneke.

M. KIR. OPERAHAZ.

A Nemzeti Színház és a M. Kir. Operaház közös előadásával

Szentiványi álom.

Számú 5 felv. Irta: Shakespeare. Fordította: Arany János Zsolt szerz. Mendessohn Bartók L.

Személyek:

- Thecca Gal
- Arany Alanyi
- Fischer F. Kovács
- Comenius Császár
- Vasquez Kócs
- Paul Kócsmezai
- Julia Galanyi
- Udala Wied
- Orondi Lathár
- Országyer Pándi
- Hippelia Paulay
- Hermina K. Gerő
- Helena F. Jászai
- Oberon V. M. nár
- Miklós B. Lenkei
- Pack Lili

Kezdeté 7 órakor.

Heti műsor:
Céltörök: Szeptid.
Pénke: Nincs előadás.
Szombaton: Nincs előadás.
Vasárnap: A kecskészsor.
A csavargó és a királyfi.

VIGSZINHAZ.

Harmat Hevig beintézkézték:

Diák élet.

(Alt-Heidelberg)

Számú 5 felvonásban. Irta: Meyer-Förster V. mos. Ford.: Myron Miksa. A dalversenget írta: Heitler Jenő.

Személyek:

- Károly Henr. Tányi
- Haugh Balassa
- Br. Passare Kozuliczky
- Br. Metzner Ede
- Br. Kewtenberg Gyarmati
- Dr. Jüttner Géth
- Luz Hegedűs
- Dr. Asterberg Odry
- Bila Karoly Fenyvesi
- Engelbrecht György
- Kulermann Szarmany
- Wedell Tapolczai
- Moghold Levay
- Ruders Vandry
- Dörösié Hónaszki
- Katicza Nibó
- Harmat Il. Harmat Il.

Kezdeté fél 8 órakor.

Heti műsor:
Céltörök: Szineszak.
Pénke: Szineszak.
Szombaton: Nincs előadás.
Vasárnap: d. n. Diákok.
Vasárnap este: Szineszak.

VARSZINHAZ.

Nincs előadás.

NÉPSZINHAZ.

Közy Klara 4. Z. Bárdi Gabi vendéglételeivel

A rártás királykisasszony.

Meserő 3 felv. Irta: Hofer Drachmann Magyar színi alkalmat: Heitler Jenő. Zsejt őt szerz. Heitler Jenő.

Személyek:

- A király Urszól
- Királykisasszony Kury m. v.
- Esztendő Z. Bárdi m. v.
- Céltörök Matyi Kovacs M.
- Főzserenómás Pesti K.
- Kapitány Lubinszki
- Dala Rakó
- 4-ik udvarhölgy Berezai
- 3-ik Szécs
- 2-ik Holo
- 1-ik Kaposi
- 1-ik Zombori
- 2-ik Pátr
- 1-ik Deli
- 2-ik Jászai
- 3-ik Ruzsnyák
- Köcsérő Izóna
- Főzserenómás Kise
- Színésznő Doktor

Kezdeté 7 órakor.

Heti műsor:
Egész héten: A rártás királykisasszony.
Szombaton: Nincs előadás.
Vasárnap: d. n. A pászor lugalai, az e rártás királykisasszony.

MAGYAR SZINHAZ.

Huszárver.

Operetta 2 felvonásban. előjátékkal. Irta: E. L. Landberg. Szerepben: Fodor István, György és Német Adóf. Zene: Szerzete: Mader István.

Személyek:

- Erdélyi B. Szabó
- Kovács S. Székely
- Rascsizky Géth
- Csikány Csere
- Csaszarcsizky Sogom
- Abay Márton
- Szika Téliár
- Kepes Szegedy
- Fenyves Rics Margit

Kezdeté fél 8 órakor.

Heti műsor:
Egész héten: Huszárver.
Vasárnap: d. n. A drótoslót, este: Huszárver.

KIRÁLY SZINHAZ.

János vitéz.

Daljáték 3 felvonásban. Petőfi költséghelyes előadás. Irta: Basany Károly. Zene: Heitler Jenő szerz. szerez. Károly Pongrácz dr.

Személyek:

- Kokorica Japori Feké
- Hiska Medgyaszay
- A gonosz mostoha Császár
- Szinaszmetor Vécsey
- Hegedűs Vécsey
- A francia király Nemeth
- A királykisasszony Dala

Kezdeté fél 8 órakor.

Heti műsor:
Egész héten: János vitéz.

URANIA SZINHAZ.

A párisi asszony.

Kezdeté fél 8 órakor

XXXV. ÉVFOLYAM! **MERCUR ÉVKÖNYV** **XXXV. ÉVFOLYAM!**

Páratlan a Monarkiában!

Közi a kibocsátás napjától az 1904. év végeig kisorsolt, előült, vagy törvényesen amortizált sorsjegyek, záloglevelek, részvények stb. számaival hivatalos adatok alapján. A Mercur évkönyvet ingyen kapják a

„MERCUR“ hiteles pénzügyi-, közgazdasági és sorsolási szaklap előfizetői.

A Mercur legrövidebb sorsolási és pénzügyi szaklapja az országnak. — Előfizetési ára: az Évkönyvvel, valamint díszesen kiállított sorsolási napárral együtt egész évre 4 korona.

Előfizetéseket elfogad a

„MERCUR“ kiadóhivatala, Budapest, IV., VÁGZI-UTCZA 37.

FŐVÁROSI ORFEUM

VI., Nagymező-utca 17.

WALDMANN IMRE igazgató

Ma és holnap

TORFAJADA

a világhírű spanyol táncosnő

VENUS A FÖLDÖN

Línke nagy operettje.

ROLAND BILL és WILI FRANKLINS

luzonista. excentrikusk. remek tornászok.

Rendes helyárak.

A téliertben reggeltől 8 óráig VÖRÖS ELEK cigányzenekara hangversenyez.

REMÉNYI MIHÁLY

műhegedű-készítő. A magyar kir. Zene-akadémia szállítója

Budapest, VI., Király-utca 44/5.

Ajánlja a raklári valódi olasz, francia, angol, német és magyar mesterséges, gordonkák és vonóházi legrövidebb hang-dúr-alakú tocsok szellő, fém, kivitelen. Gyanták, altartók, hangnyálványok a legelőkelőbb formában.

Önintézkedés tartós hangversenyhurok, melyeket a legnagyobb művészek, mint: Hubay, Szirmai, Gránódi, Arany, Geyer, Steh, Vecsey, Földes, Búrger, tanak urak hangversenyeken használnak előszeretettel.

Specialista: Vonós-hangszerek készítése és javításában.

Hangfokozó-gerenda, melynek bármely hegedűbe vagy gordonkába beillesztése által sokkal jobb, erősebb szob és kellemesebb hangja lesz. Sikerült kecské; minden egyes hangszert. Rész hangszerek vétele és elad sa a legmagasabb árakig. Képes árjegyzék az összes hangszerekről ingyen és bérmentve.

ULLMANN JÓZSEF — arany — és ékszműves

Budapest, IV., Károly-utca 3.

Használt ezüsttáca, ezüsttáca és ékszerek nagy mint hágyatékot vásárolhatnak és kedvező árak mellett becsérélhetnek. Mindenmely ékszműmunkát és gyémántfoglalatokat saját műhelyben készítenek.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltenek.

Törlesztéses jelzálog-kölcsönt földbirtokra.

3/20-os és 4/20-os kölcsönt a lehető legelőnyösebb feltételek mellett eszközölök az érték 2/3-része erejéig. Felvilágosítással díjta anul szolgálók.

Hoffmann Jakab

16 év óta fennálló bankbizományi irodája

Budapest, VI., Teréz-körút 1/a, III. em. 8.

?? Mi most a legaktuálisabb ?? kérdéskarácsonyi előtt.

Kétségtelenül, hogy mivel lépnek meg rokonságát és kedvelőinek? — Erre a felület csak az lehet, hogy a legaktuálisabb ajándék egy jó könyv, mert a jó könyvek jó barátok! Igazságot tehát kért a most megjelenő

karácsonyi könyvjegyzéket

melyhez Bródy Sándor, kitűnő írók írt igen érdekes bevezető. E jegyzék 114 oldalra terjed és 60 000 mint számít sorolja föl. Kivonatát ingyen és bérmentve megküldöm. Kivonat a tartalomról! A munkák, amelyekre a legújabb irrodalom emlékezik, összes művek, regények és egyes jobb művek különböző tudományokból.

SZILÁGYI BÉLA könyv-, zeneműtervezés és antikvárium

Budapest, IV., Károly-körút 26.

Ujtás! Ezek jegyzékben, főként művek nagy része aliföldi és szászolletés csajjaból részletfizetésre is kapotok.

Kétségtelenül, hogy a legaktuálisabb? Egész könyvtárat bevezető és kiválasztott kedvező fizetési feltételek mellett!

Ha szép bajuszt, szakállt és haját akar növesztetni, vagy azt akarja, hogy azok ki ne hulljanak, Vég-féle bajusz vagy hajakonvulstot vegyen, melyek a haj hámjából esze más halastalan szerekkel, melyek a haj szőszökét agyon hirtöknek. Rövid idő alatt visszajuttatja a haját a haj szőszökét, a haj szőszökét 3 hónapra ki kapotok „Angyal” gyógyszerben. Szolnok, Laktanya-körút. — Kapható Torók József: Gyógysz. Hpest, Király-utca 12. és minden gyógytuban.

Standard amerikai hűvágó és aprító gép. Házi-asszonyoknak, vendéglőknek, henteseknek, hús, zsír, főzelék, zöldség, gyümölcs, kenyér stb. aprításra és kolbász-töltésre. Könnyű tisztán, egyszerű kezelése.

3 10 12 22 32 szám

3 30 5 — 6 — 10 — 15 — ftl.

Kolbász-töltő 40, 50, 60, 70, 80 kr.

Kertész Tódor Budapest, Kristóftör. Célszerű ajándékok. Képes árjegyzék 13-gyen és bérmentve.

MÁLNÁSI SICULIA GYÓGYFORRÁS

Értézi forrás.

Páratlan étvágygerjesztő és nyálkoldó. Oldott alkáli sók összege 1 literben 18,371 grm. Mintaszűrésen bevizsgált töltésében bakterium mentesen palackozva.

Az összes eddig ismert bel- és külföldi asványvízek hatásait jóval felülmúlja a gege torok, tüdő, gyomor, bel vére és hólyag huzatos bántalmak. Al. Urvidi kitűnősegk bevizsgálatok, hogy gyógyzóit nagyobb tiszta-át és konyhasó tartalma miatt a seltéri vögy és gleichenbergi vizeknél sokkal ártalmatlanabb. A gyomorérgést aonnal megszünteti.

Széküldi a kezelő-talajonca:

Siculia természetes szénsavat sűrítógárral részvény-társaság Málnásfürdőn, (Háromszékmegye.)

Főrkár Budapestben:

LUX MIHÁLY, Múzeum-körút 7. sz.

Kap. tató minden gyógyszerárban, drog- és fűszerkereskedésben.

Kedden, január 3-án este 7 es fél órakor.

a Royal-szálló termében

FIEDLER HENRIK

hegedűművész hangversenye.

Jegyek a 10, 6, 4 és 2 koronáért, a „Harmonia” zenemű es szonargörökésében, Vágzi-utca 20. sz. kaphatók.

„Szőnyeg-Orthon”

VII., Kerepesi-út 10. Sip-utca sarkán

a karácsonyi vásár miatt

este 10 óráig

nyitva tartja az összes helyiségeit.

Olvassa és csodálja!

Tennis flanel	méterje 16 és 18 kr.
Legjobb nyomott barchet	20
Vaszon szel	18
Grépe balisz	31
Franc ia selyem batiszt	27
Mornó Delain	29
Fekete női posztó	29
Árnyol keimek, csikos és koczkás	45
Me. és posztó 120 cm. széles	68

Minták vidékre ingyen és bérmentve.

Weiner Mátyás

női divatruháza,

BUDA-EST, Andrassy-ut 3. sz.

Magyarok Pecs! Nemetek Bogs!

10 évi jótállással!

A legjobb és legmegbízhatóbb járási órák egyedül

SCHÖNWALD IMRE

órásmeister és ókserésznök PÉCS Király-(P6)-utca

Nagyon csinos kivitelű, megbízható járási remontoir óra erős kristály üveggel — kor. 6.
Urvanaz duplatokban — — — — — kor. 7.69

Legcél-szerűbb Karácsonyi ajándék!

Óborotváló késművelek, tollkészek, ollók, borotva-élesek, könyvtárszerek valamint az összes fodrászati eszközökkel és vákuumtűk raktárát ajánlja

Flasner Lajos késműves és műkösztrős

BUDAPEST, VIII. ker., József-körút 17. szám.
= Javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek. =

A 106. sz. magy. szabadsalom részére 1897. aug. 30-ról.

„Ujtások pénzdarábok által működ-tetett folyadék- és gázmérőkön“.

Vevők vagy engedélyesek kerestetnek. Szives ajánlatokat „W. J. 7978“ jelige alatt továbbít RUDOLF [MOSSE, Wien, I. Seilerstätte 2.

Magyar királyi államvasutak igazgatósága.
290175-904. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága különféle leltári tárgyaknak, u. m.:

I. csoport: Műhelyi és pályafenntartási esz-közök, szolgálati aczéll, kovácsolt vas és egyéb szerszámok és eszközök;

II. csoport: Aczéll és sárgaréz bégyezők, ölmén-zár, fogók, lyukasztó fogók és peccsényomók stb.;

III. csoport: Öntött vaszerszámok, tárgyak és eszközök, csavaremelők, tenyérrelők, töke emelők, takaréklámpák, ágyú kályhák, órházi főzőkályhák, vasalt lámpásoszlopok, vasnyoszolyák, vaspadok, egyéb vasbutor stb.

IV. csoport: Elsőrendű váróteremi butorok, párnázott és hajlított fából, ünlő padok és székek stb.;

V. csoport: Bádogos, lámpaárúkosztimények és vaszámánz áruik.

VI. csoport: Ágyneműk, pokróczok, függö-nyök, gördönyök, nemzeti lobogók stb.;

VII. csoport: Tűzoltószerkek, fesskendők, szivattyúk, kézi csemettyék, stb.;

VIII. csoport: Pénzszekrények, pénzládák és menetjegyszekrények vasból;

IX. csoport: Villanyos jelzési és levelezési esz-közök, telefonok stb.;

X. csoport: Gyaluk, gyaluvasak, fűrészek, fű-részlapok, fából készült egyéb szerszámok és esz-közök;

XI. csoport: Femőkefék, nyomdakövek, stb.;

XII. csoport: Hajtányok, pályakocsik, csiga-sorok, láncok, vastalyigák, vasalt málhokcsik, ké-zikocsik, vasrakoncázók, mozdonyserkocsi és kocsi-emelő állványok, stb.;

XIII. csoport: Mentőszekrények, mentőtáskák és beteghordágyak;

XIV. csoport: Százados-, raktár mérlegok;

XV. csoport: Órák;

XVI. csoport: Műszerek, mérőeszközök, rajz-vonalzók stb.;

XVII. csoport: Vizmentes ponyvák és kender-tömlők;

XVIII. csoport: Böröndös és szijgyártó mun-kák;

XIX. csoport: Tisztviselői utazó bundák és botosok;

XX. csoport: Különlélek: u. m. cocus futó-szönyegek, tűzoltóeszközök, revolverek stb.;

3 éven át leendő szállítása iránt nyilvános pályázatot hirdet.

A részletes módokat tartalmazó „Pályázati felhívás“ bővebb felvilágosítás, ajánlati úrlapok stb a magyar királyi államvasutak igazgatóságának anyag- és leltár-beszerzési szakosztályánál, Budapest, (VI. Andrassy-ut 73-75. szám II. emelet 46 ajtó.) kaphatók, nemkülönben az összes vidéki üzletveze-tőségeknek megtekinthetők.

A kötelező minták a budapest-józsefvárosi ál-lomáson levő központi szertárban megtekinthetők. Az ezen pályázatra vonatkozó, ivenként 1 koronás bélyeggel ellátandó ajánlatok 1905. évi január hó 12-éig, déli 12 óráig ugyancsak említett szakosztály-nál benyújtandók, vagy posta útján beküldendők.

A bánatpénz 1905. évi január hó 11-ik nap-jának déli 12 órájáig a magyar királyi államvasutak főpénztáránál teendő le.

Budapest, 1904. évi november hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

FÉRFI és NŐI

nemi betegségek, fertőzőanyagosság (impotencia) alapos gyógyszereskezelésre leg-
bánságban ajánljuk

DR. KAJDACSY

v. or. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.
Rendel: 9-4-ig, este 7-8-ig.

Budapest, IV., Kilyó-u. 5. (Klotild-pal. I. em.)
Levél után is biztos gyógyulok.

BUTOR

mindennemű, mélyen leszá-
mított árban
Sürgősen eladó.
Steinberger Manó butor-
iparosnál, Teréz-körút 49

KRAUSZ HENRIK és Társal

varrogép gyáriaktára

Budapest, IX., Ferencz-körút 7.
Legalkalmasabb „arósonyi“
és újvívi ajándék egy varrogép
mely minden családban nélkülöz-
hetetlen. Csakban elsőrendű gyár-
mányt tartunk raktáron a netalán
kedvező részletekben törlesztés
közben fizetés mellett megtehető
arrendment nyújtunk.
Képes argyezők ingyen.

Hirdetések felvételnek

e lap
kiadó hivatalában.

„Oreg ember nem vén ember“

akkor, ha a leghíresebb tanúok által kipróbált
„LYDOL“
amerikai tablettákat használja, mi az elgyengült férfierőt
visszaadja. Csakis elgyengült férfierő (impotencia) elleni szer.
Törv. védte. Ára 6 kor. Szótuladás diszkrecio molett.

RADITZ J. gyógyszerháza a „Fehér kereszt“-hez

Budapest, Fővám-tér 6. szám
(a központi vásárcsarnokkal szemben.)

A postaosztály

üzletünkben kívánatra egy mintakabát beku-
ldése után szétküld pontosan testhez zálló,
dívtatos kész vagy mérték után rendelt ruhá-
kat legelőször árzanámítás mellett. Kívá-
ntra küldünk posztómintát és mértékutá-
stát ingyen és bérmentve. Nem megféleltő
akadálytalanul kísérletet, e setlig a pénz
visszafizettetik.
Rothberger Jakab, cs. és kir. udvari szál-
lító. Budapest, Váci-utca 6. szám.

A 10. sz. magy. szabadsalom részére 1897. szept. 4-ről

„Ujtítás mecho- therapeutikus készülékeken“

Vevők vagy engedélyesek kerestetnek. Szives ajánlatokat
„W. S. 7933“ jelige alatt továbbít

Rudolf Mosse, WIEN,

I, Seilerstätte No. 2.

Dr. FÜREDI

v. kórházi főorvos, katona-, megyei- és kerületi péc-
tári főorvos, a Mezőkúria rend lovagja stb.

Titkos betegségek

Impotencia, nemi és női bajok legalkalmasabb
specialistája. Rendel: 9-4, este 7-8; Bpest, IV.,
Váci-utca 12. Vegyi és gyógyszeri vizsgálattal mel-
löt, levél után is biztos gyógyulok. Mérsékelt díj.

DEBRECZENBEN a Csanak-féle fűszer-üzlet mellett még rövid ideig létező

férfi-, fiu- és leányka

RUHA-ÜZLET

feloszlik

és a még raktáron lévő áruk rendkívül olcsó árban eladatnak.

Ha nincs is szüksége ruhára, akkor is ajánlatos az árak olcsóságáról meggyőződni.

Minden szó egyszeri beiktatása... Vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK

Kiadóhivatal: V., Nádor-utca 34.

Szek. telef. 06-12. Igaz. telef. 832. Levelelbeli tudakozására ugyan annak felvilágosítást, csak a válasza szükséges bolyogot kell mellékelni.

Főnök: Kerepesi-ut 34., Andrássy-ut 13., Keestömösi-utca 8.

Kiadóhivatali telefonszám: 54-39

ÁJÁNLATOKHOZ. melyeket valamely jelző alatt... Vastagabb betűkkel 8 fill.

Levelezés. BARNÁ. Levelet huszadik fogom megkapni.

NYOLCZ ÉV. EDES SZIVEM! 20-tól 2-ig... 8382

Alást keresők. 16 EVES. Keresem, aki a kereskedelmi szakiskolát kitérően végző.

Bortöltendő-állások. ALLASTKERESOK. Ingven kapható az Országos Pályázati Könyvtárványosmál.

MAGANTISZTVISELŐI. teljes címeikkel ellátott számos pályázat van közzéte.

IRODÁSTYK. Keresetek önállóan belépésre főiskolák felé.

Biztos gyógyulást keresőknek. nem betegségben szenvednek... kik bármily.

Dr. Garai Antal. v. cs. és kir. főorvos országos kir. és legelső 30 éves fennálló rendelő-intézet.

Urak és hölgyek. ha teljesen megakarnak szabadulni újabb vagy régebb leletti trippariól.

Penz. PÉNZKÖLCSÖN. Gyors természetű kölcsönt közvetlenül.

PÉNZKÖLCSÖN. 4 korona havi törlesztésre kaphatók bármilyen foglalkozású hitelek.

PÉNZKÖLCSÖN. kaphatók bármilyen foglalkozású hitelek.

PÉNZKÖLCSÖN. kaphatók bármilyen foglalkozású hitelek.

PÉNZKÖLCSÖN. kaphatók bármilyen foglalkozású hitelek.

PÉNZKÖLCSÖN. kaphatók bármilyen foglalkozású hitelek.

PÉNZKÖLCSÖN. kaphatók bármilyen foglalkozású hitelek.

PÉNZKÖLCSÖN. kaphatók bármilyen foglalkozású hitelek.

PÉNZKÖLCSÖN. kaphatók bármilyen foglalkozású hitelek.

PÉNZKÖLCSÖN. kaphatók bármilyen foglalkozású hitelek.

PÉNZKÖLCSÖN. kaphatók bármilyen foglalkozású hitelek.

PÉNZKÖLCSÖN. kaphatók bármilyen foglalkozású hitelek.

PÉNZKÖLCSÖN. kaphatók bármilyen foglalkozású hitelek.

PÉNZKÖLCSÖN. kaphatók bármilyen foglalkozású hitelek.

PÉNZKÖLCSÖN. kaphatók bármilyen foglalkozású hitelek.

PÉNZKÖLCSÖN. kaphatók bármilyen foglalkozású hitelek.

PÉNZKÖLCSÖN. kaphatók bármilyen foglalkozású hitelek.

PÉNZKÖLCSÖN. kaphatók bármilyen foglalkozású hitelek.

PÉNZKÖLCSÖN. kaphatók bármilyen foglalkozású hitelek.

PÉNZKÖLCSÖN. kaphatók bármilyen foglalkozású hitelek.

PÉNZKÖLCSÖN. kaphatók bármilyen foglalkozású hitelek.

PÉNZKÖLCSÖN. kaphatók bármilyen foglalkozású hitelek.

PÉNZKÖLCSÖN. kaphatók bármilyen foglalkozású hitelek.

PÉNZKÖLCSÖN. kaphatók bármilyen foglalkozású hitelek.

PÉNZKÖLCSÖN. kaphatók bármilyen foglalkozású hitelek.

PÉNZKÖLCSÖN. kaphatók bármilyen foglalkozású hitelek.

PÉNZKÖLCSÖN. kaphatók bármilyen foglalkozású hitelek.

PÉNZKÖLCSÖN. kaphatók bármilyen foglalkozású hitelek.

PÉNZKÖLCSÖN. kaphatók bármilyen foglalkozású hitelek.

PÉNZKÖLCSÖN. kaphatók bármilyen foglalkozású hitelek.

Üzletek. PODRÁZS ÜZLET. teljesen jó forgalomú, jutányosan eladó.

Üzletek. BORSZÉKEKBEN. az foteleket, ágyakat nagy rakományban.

Üzletek. ALKALMI VÉTEL. keveset használva, szép tőkét jutányosan eladó.

Üzletek. BÚTOROK. és perzsa szőnyegek alkalmi vételre.

Üzletek. ALKALMI VÉTEL. keveset használva, szép tőkét jutányosan eladó.

Üzletek. SZABÁS. Minden intelligens és takarékos boly, aki bejött hitvesimint akar.

Üzletek. Különfelek. 1 KILO. HÍRES KASSAI SONKA 60 KRAJCARBA KERÜL.

Üzletek. ZÁLOGÉDELÜLAK. bármilyen, vidéki és batorok, régiés, új, óreg hamis fogak.

Üzletek. Ügynekök. kik aranygyöngyök részletezésére való eladásra.

Üzletek. Gyönyörű játék babák. bámulatos olcsón. BABA-KLINIKA.

Üzletek. Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Üzletek. Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Üzletek. Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Üzletek. Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Üzletek. Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Üzletek. Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Üzletek. Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Üzletek. Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Üzletek. Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Üzletek. Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Üzletek. Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Üzletek. Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Üzletek. Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Üzletek. Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Üzletek. Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Üzletek. Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Üzletek. Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Üzletek. Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Üzletek. Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Üzletek. Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

EGYSZEN INGYEN. zömecszerzett előnyt nem kaphat, ha olcsón akar venni.

ÉKSZERT. szőlő vízszint az előtöltemről szállítók finom édes csészéjéről.

ROSCHEK. kőszárazlalt Hechszerral 5 kilós borbőnté 3.30 K.

BORELDADÁS! különböző zamatos fűszerök 30 kor. ort szállít beiktöltéremmel.

CONCERT CATERA. keveset használva, szép tőkét jutányosan eladó.

KINEK VAN TYUKSZEMEF? Penderész meg a Mész Hornine-főre vállalkozást.

SZEPLŐ ÉS MÁJFOIT. ellen világhírű Minc Hornine-főre ardeknos az egyedüli legjobb.

NYVÉJÉNYEK! 100 drb. fűszeranyag négyevjegy, egy soros 2.20 K.

SZŐLŐ. Inen szép édes és tartós 5 kilós csészé postaközvetítés.

ZÁLOGÉDELÜLAK. bármilyen, vidéki és batorok, régiés, új, óreg hamis fogak.

Ügynekök. kik aranygyöngyök részletezésére való eladásra.

Gyönyörű játék babák. bámulatos olcsón. BABA-KLINIKA.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

EGYSZEN INGYEN. zömecszerzett előnyt nem kaphat, ha olcsón akar venni.

ÉKSZERT. szőlő vízszint az előtöltemről szállítók finom édes csészéjéről.

ROSCHEK. kőszárazlalt Hechszerral 5 kilós borbőnté 3.30 K.

BORELDADÁS! különböző zamatos fűszerök 30 kor. ort szállít beiktöltéremmel.

CONCERT CATERA. keveset használva, szép tőkét jutányosan eladó.

KINEK VAN TYUKSZEMEF? Penderész meg a Mész Hornine-főre vállalkozást.

SZEPLŐ ÉS MÁJFOIT. ellen világhírű Minc Hornine-főre ardeknos az egyedüli legjobb.

NYVÉJÉNYEK! 100 drb. fűszeranyag négyevjegy, egy soros 2.20 K.

SZŐLŐ. Inen szép édes és tartós 5 kilós csészé postaközvetítés.

ZÁLOGÉDELÜLAK. bármilyen, vidéki és batorok, régiés, új, óreg hamis fogak.

Ügynekök. kik aranygyöngyök részletezésére való eladásra.

Gyönyörű játék babák. bámulatos olcsón. BABA-KLINIKA.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

Kézírási és szépírási. Kézírás- és szépírási tanfolyamok.

KÉRJE. Ingven és bármint gazdagon illusztrált Arany-zsemet 1000 árbról.

KÉRJE. Ingven és bármint gazdagon illusztrált Arany-zsemet 1000 árbról.

KÉRJE. Ingven és bármint gazdagon illusztrált Arany-zsemet 1000 árbról.

KÉRJE. Ingven és bármint gazdagon illusztrált Arany-zsemet 1000 árbról.

KÉRJE. Ingven és bármint gazdagon illusztrált Arany-zsemet 1000 árbról.

KÉRJE. Ingven és bármint gazdagon illusztrált Arany-zsemet 1000 árbról.

KÉRJE. Ingven és bármint gazdagon illusztrált Arany-zsemet 1000 árbról.

KÉRJE. Ingven és bármint gazdagon illusztrált Arany-zsemet 1000 árbról.

KÉRJE. Ingven és bármint gazdagon illusztrált Arany-zsemet 1000 árbról.

KÉRJE. Ingven és bármint gazdagon illusztrált Arany-zsemet 1000 árbról.

KÉRJE. Ingven és bármint gazdagon illusztrált Arany-zsemet 1000 árbról.

KÉRJE. Ingven és bármint gazdagon illusztrált Arany-zsemet 1000 árbról.

KÉRJE. Ingven és bármint gazdagon illusztrált Arany-zsemet 1000 árbról.

KÉRJE. Ingven és bármint gazdagon illusztrált Arany-zsemet 1000 árbról.

KÉRJE. Ingven és bármint gazdagon illusztrált Arany-zsemet 1000 árbról.

KÉRJE. Ingven és bármint gazdagon illusztrált Arany-zsemet 1000 árbról.

KÉRJE. Ingven és bármint gazdagon illusztrált Arany-zsemet 1000 árbról.

KÉRJE. Ingven és bármint gazdagon illusztrált Arany-zsemet 1000 árbról.

KÉRJE. Ingven és bármint gazdagon illusztrált Arany-zsemet 1000 árbról.

KÉRJE. Ingven és bármint gazdagon illusztrált Arany-zsemet 1000 árbról.

KÉRJE. Ingven és bármint gazdagon illusztrált Arany-zsemet 1000 árbról.

KÉRJE. Ingven és bármint gazdagon illusztrált Arany-zsemet 1000 árbról.

KÉRJE. Ingven és bármint gazdagon illusztrált Arany-zsemet 1000 árbról.

KÉRJE. Ingven és bármint gazdagon illusztrált Arany-zsemet 1000 árbról.

KÉRJE. Ingven és bármint gazdagon illusztrált Arany-zsemet 1000 árbról.

KÉRJE. Ingven és bármint gazdagon illusztrált Arany-zsemet 1000 árbról.

KÉRJE. Ingven és bármint gazdagon illusztrált Arany-zsemet 1000 árbról.

KÉRJE. Ingven és bármint gazdagon illusztrált Arany-zsemet 1000 árbról.

KÉRJE. Ingven és bármint gazdagon illusztrált Arany-zsemet 1000 árbról.

KÉRJE. Ingven és bármint gazdagon illusztrált Arany-zsemet 1000 árbról.